

ПРОКУРАТУРА НА РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ
НАЦИОНАЛНА СЛЕДСТВЕНА СЛУЖБА

ДОКЛАД

на

**НАЦИОНАЛНАТА СЛЕДСТВЕНА
СЛУЖБА**

за 2024 г.

РАЗДЕЛ I

АНАЛИЗ НА ДЕЙНОСТТА В СЛЕДСТВЕНИТЕ ОТДЕЛИ И НСЛС ПРЕЗ 2024 г.

Следствена дейност в Националната следствена служба, следствените отдели в окръжните прокуратури и Софийска градска прокуратура през 2024 г.

През 2024 г. в Националната следствена служба, следствените отдели в окръжните прокуратури и в Софийска градска прокуратура са работили 405 следователи, които са разследвали общо 8 807 досъдебни производства (ДП), или средно по 21.75 ДП на един следовател. За сравнение, през 2023 г., в страната реално са работили 409 следователи, които са разследвали общо 8 878 досъдебни производства, или средно по 21.71 ДП на един следовател.

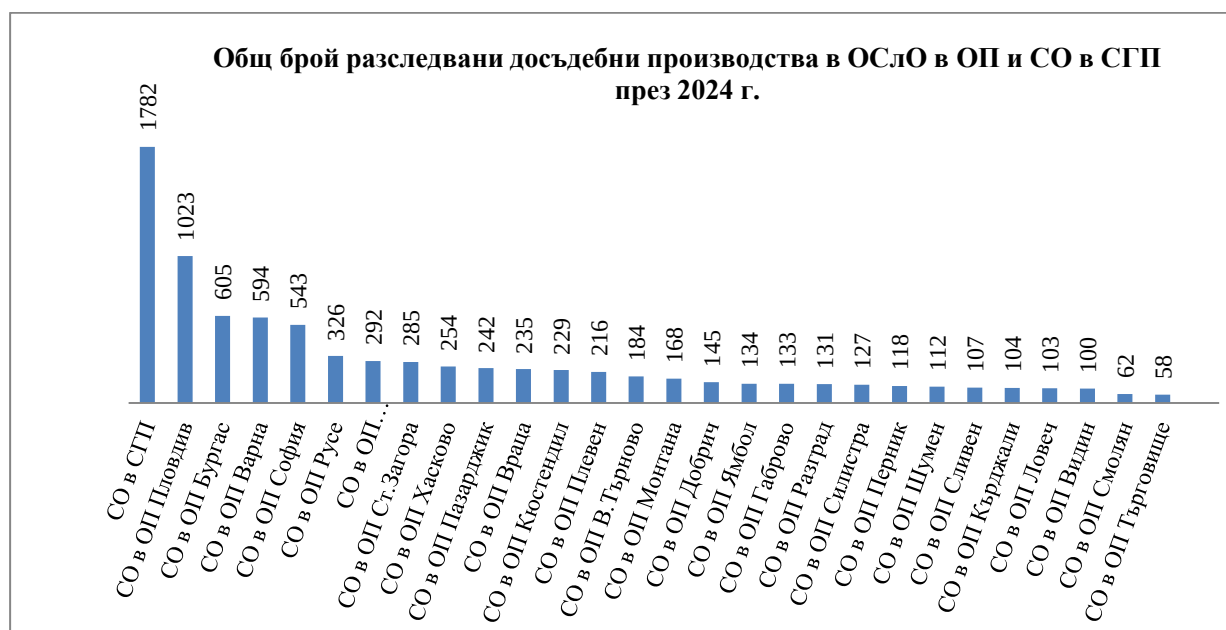
От разследваните през отчетния период 8 807 ДП, 3 815 ДП са възложени през 2024 г. и 4 992 ДП са останали неприключени от предходен период.

Приключени в края на 2024 г. са 4 193 ДП, като от тях:

- ✓ с мнение за съд – 822 ДП;
- ✓ с мнение за прекратяване – 1 981 ДП;
- ✓ с мнение за спиране – 1 118 ДП;
- ✓ изпратени по компетентност и обединени – 272 ДП.

Останали на производство/неприключени в края на отчетния период са 4 614 ДП.

В следствените отдели в окръжните прокуратури и СО в СГП (без НСЛС) през 2024 г. са разследвани 8 412 ДП, които са разпределени както следва:

Видно от графиката през настоящата отчетна година, най-много ДП са разследвани в Следствения отдел в СГП, а най-малък е броят на делата на производство в следствения отдел в ОП Търговище.

Данните за предходните отчетни периоди, разпределени по окръжни прокуратури са както следва:

За поредна година се запазва тенденцията най-много досъдебни производства да се разследват в Следствения отдел в СГП. За периода 2022 г. – 2023 г. най-малко разследвани досъдебни производства са в ОСЛО в ОП Смолян, а за 2024 г. най-малко досъдебни производства са били разследвани в ОСЛО в ОП Търговище.

Неприключени досъдебни производства в началото на отчетния период (към 01.01.2024 г.).

Неприключените досъдебни производства към 01.01.2024 г. в НСлС, ОСЛО в ОП и СО в СГП са 4 992 ДП или 56.7%. От тях в следствените отдели в окръжните прокуратури и СО в СГП (без НСлС), неприключените досъдебни производства са 4 679 ДП, което спрямо общо разследваните от тях – 8 412 ДП е 55.6%.

Възложени за разследване досъдебни производства през 2024 г. в окръжните следствени отдели в ОП, СО в СГП и в НСлС.

Възложените за разследване досъдебни производства през 2024 г. са 3 815 ДП. От тях 3 015 ДП новопостъпили (новообразувани, образувани при разделяне и превъзложени от други структури) и 800 ДП продължени (вкл. възобновени, върнати с указания и др.). Възложените досъдебни производства през 2024 г. съставляват 43.3% от разследваните, като през 2023 г. възложените за разследване в следствените отдели и в НСлС досъдебни производства са били 4 062, което е 45.8% от разследваните, а през 2022 г. – 4 277 или 46.4% от разследваните. Само в следствените отдели (без НСлС) през 2024 г., са

възложени за разследване 3 733 ДП, което е 44.4% от разследваните от тях 8 412 ДП. За сравнение, в следствените отдели (без НСлС) през 2023 г. са възложени за разследване 3 913 ДП, което е 46.5% от разследваните от тях 8 423 ДП, а през 2022 г., възложените за разследване ДП в следствените отдели (без НСлС) са 4 097, което е 46.6% от разследваните от тях 8 792 ДП.

Възложените и възобновени ДП в НСлС, ОСлО в ОП и СО в СГП, групирани по процесуални основания НПК за 2024 г. са представени в следващата таблица:

Възложени за разследване по:	Брой ДП
чл.194, ал. 1, т. 1 НПК	456
чл.194, ал. 1, т. 1а НПК	88
чл.194, ал. 1, т. 2 НПК	310
чл.194, ал. 1, т. 3 НПК	876
чл.194, ал. 1, т. 4 НПК	1 701
чл.194, ал. 2, пр. 1 НПК	11
чл.194, ал. 2, пр. 2 НПК	51
чл.194а, ал. 2, пр. 2 НПК	13

Най-много досъдебни производства, възложени за разследване от административния ръководител на съответната окръжна прокуратура, са на основание чл. 194, ал. 1, т. 4 НПК – дела с фактическа и правна сложност.

През отчетния период, най-голям брой възложени и възобновени, досъдебни производства са разследвани в следните следствени отдели:

1. Следствен отдел в СГП – общо 530 ДП	
чл.194, ал. 1, т. 1 НПК	130
чл.194, ал. 1, т. 1а НПК	1
чл.194, ал. 1, т. 2 НПК	85
чл.194, ал. 1, т. 3 НПК	213
чл.194, ал. 1, т. 4 НПК	101

2. ОСлО в ОП – Пловдив – общо 490 ДП	
чл.194, ал. 1, т. 1 НПК	39
чл.194, ал. 1, т. 1а НПК	16
чл.194, ал. 1, т. 2 НПК	13
чл.194, ал. 1, т. 3 НПК	64
чл.194, ал. 1, т. 4 НПК	358

3. ОСлО в ОП – Варна – общо 243 ДП	
чл.194, ал. 1, т. 1 НПК	30
чл.194, ал. 1, т. 1а НПК	4
чл.194, ал. 1, т. 2 НПК	18
чл.194, ал. 1, т. 3 НПК	61
чл.194, ал. 1, т. 4 НПК	130

4. ОСлО в ОП – София – общо 232 ДП	
чл.194, ал. 1, т. 1 НПК	30
чл.194, ал. 1, т. 1а НПК	4
чл.194, ал. 1, т. 2 НПК	12
чл.194, ал. 1, т. 3 НПК	7
чл.194, ал. 1, т. 4 НПК	179

5. ОСлО в ОП – Бургас – общо 181 ДП	
чл.194, ал. 1, т. 1 НПК	22

чл.194, ал. 1, т. 1а НПК	4
чл.194, ал. 1, т. 2 НПК	32
чл.194, ал. 1, т. 3 НПК	39
чл.194, ал. 1, т. 4 НПК	84

Съпоставката на данните за тригодишен период е представена както следва:

Възложени за разследване по:	2022 г.	2023 г.	2024 г.
чл. 194, ал. 1, т. 1 НПК	457	456	456
чл. 194, ал. 1, т. 1а НПК	88	110	88
чл. 194, ал. 1, т. 2 НПК	284	347	310
чл. 194, ал. 1, т. 3 НПК	918	920	876
чл. 194, ал. 1, т. 4 НПК	1 680	1 779	1 701
чл. 194, ал. 2, пр. 1 НПК	13	7	11
чл. 194, ал. 2, пр. 2 НПК	133	92	51
чл. 194а, ал. 2, пр. 2 НПК	21	28	13
Общо:	3 594	3 739	3 506

По квалификация от НК и съобразно основанията по чл. 194 НПК разследваните престъпления от следователи в НСлС и следствените отдели в окръжните прокуратури по образуваните досъдебни производства през 2024 г. е 3 739, при 3 997 за 2023 г. и 3 917 през 2022 г.

Групираны по квалификация от НК (по глави), разследваните престъпления¹ са както следва:

Квалификация по НК	Общо разследвани престъпления
Глава първа „Престъпления против Републиката“ (чл.95-114 НК)	30
Глава втора „Престъпления против личността“ (чл.115-161 НК)	2 262
Глава трета „Престъпления против правата на гражданите“ (чл.162-175 НК)	191
Глава четвърта „Престъпления против брака, семейството и младежта“ (чл.176-193а НК)	98
Глава пета „Престъпления против собствеността“ (чл.194-218в НК)	2 235
Глава шеста „Престъпление против стопанството“ (чл.219-252 НК)	951
Глава седма „Престъпления против финансовата, данъчната и осигурителната системи“ (чл.253-260в НК)	1 593
Глава осма „Престъпления против дейността на държавни и др. органи“ (чл.269-307а НК)	804
Глава девета „Документни престъпления“ (чл.308-319 НК)	581
Глава девета "а" „Компютърни престъпления“ (чл.319а-319е НК)	124
Глава десета „Престъпления против реда и общественото спокойствие“ (чл.320-329 НК)	433
Глава единадесета „Общопасни престъпления“ (чл.330-356й НК)	736
Глава дванадесета „Престъпления против отбранителната способност, против информацията, представляваща държавна тайна, и против чуждестранната класифицирана информация“ (чл.357-370 НК)	18
Глава тринадесета „Военни престъпления“ (чл.371-406 НК)	2
Глава четиринадесета „Престъпления против мира и човечеството“ (чл.407-419 НК)	4
Общо:	10 062

През 2024 г. най-голям е броят на разследванията за престъпления против личността (чл. 115 – 161 НК) – 2 262, следват престъпленията против собствеността (чл.

¹ Броят на досъдебните производства не съвпада с броя на престъпленията, тъй като при по-голяма част от досъдебните производства се разследва повече от едно престъпление.

194 – 218в НК) – 2 235, против финансовата, данъчната и осигурителната системи (чл. 253 – 260в НК) – 1 593, против стопанството (чл. 219 – 252 НК) – 951.

Новопостъпили досъдебни производства

Новопостъпилите през 2024 г. досъдебни производства в НСлС, следствени отдели в окръжните прокуратури и СО в СГП са 3 015 ДП, от тях новообразуваните ДП са 1 869, превъзложени (получени от други служби и отдели) са 1 076 и образуваните чрез разделяне са 70 ДП.

За сравнение, през 2023 г. общо новопостъпилите са били 3 232 ДП, а за 2022 г. – 3 448 ДП.

През 2024 г. само за окръжните следствени отдели в окръжните прокуратури и СО в СГП (без НСлС) новопостъпили са 2 958 ДП.

Продължени досъдебни производства²

Продължените (възобновените и върнати с указания) досъдебни производства през 2024 г. са 800 ДП, през 2023 г. са били 830 ДП и през 2022 г. – 829 ДП. В края на отчетния период върнати ДП на основание чл. 242, ал. 2 НПК и чл. 249, ал. 2 НПК са останали 30 (76; 68) ДП.

От общия брой останали неприключени върнати дела към 31.12.2023 г. в следствените отдели, най-голям дял има Окръжният следствени отдел в ОП Стара Загора – 7 ДП или 23.3%. В 15 следствени отдела в окръжните прокуратури няма нито едно останало неприключено върнато дело в края на годината.

Най-честите причини за връщането на досъдебните производства съобразно даваните указания от прокурор са:

- ✓ отстраняване на процесуално нарушение на правото на защита на обвиняемото лице;
- ✓ отстраняване на процесуално нарушение, довело до ограничаване правата на пострадалото лице;
- ✓ необходимостта от назначаване на допълнителни или повторни експертизи, повдигане на нови обвинения, извършване на действия по разследването поради необходимостта от събиране на нови доказателства.

Забелязва се тенденция при върнати на основание чл. 249, ал. 2 НПК досъдебни производства от съда на прокуратурата с оглед констатирани нарушения при изготвяне на обвинителен акт, прокуратурата от своя страна да връща тези ДП на следствието за доразследване с дадени допълнителни указания, за събиране на нови доказателства.

Приключени досъдебни производства

През 2024 г. са приключени 4 193 досъдебни производства, от тях:

- ✓ **с мнение за съд** са изпратени 822 ДП (19.6% от приключените и 9.3% от разследваните), като в качеството на обвиняеми са били привлечени 1 095 лица, от които 94 непълнолетни български граждани, 957 пълнолетни български граждани и 44 чужденци;
- ✓ **с мнение за прекратяване** са изпратени 1 981 ДП (47.3% от приключените и 22.5% от разследваните), в т.ч. за прекратяване на основание чл. 24, ал. 1, т. 1 НПК – 1 278 ДП (30.5% от приключените) и за прекратяване на друго основание – 703 ДП (16.8% от приключените);
- ✓ **с мнение за спиране** са изпратени 1 118 ДП (26.7% от приключените), от които за спиране на основание чл. 244, ал. 1, т. 2 НПК – 630 7 ДП (15% от приключените), и за спиране на други основания – 488 ДП (11.6% от приключените);

² В тази категория, съобразно Единната информационна система за противодействие на престъпността (ЕИСПП) се включват следните категории досъдебни производства: „възобновени след спиране“, „възобновени след прекратяване“, „с указания на прокурор“ (отчитат се върнатите ДП на основание чл. 242, ал. 2 НПК), „върнати от съдебна фаза“ и „извършване на действия по разследването след приключването на ДП“.

✓ **изпратени по компетентност и обединени** – 272 ДП (6.5% от приключените и 3.1% от разследваните).

Статистическите данни за тригодишния период за разследвани и приключени ДП в НСлС, окръжните следствени отдели в окръжните прокуратури, СО в СГП и СО в СП са изложени в следната таблица:

Отчетна година ³	Разследвани ДП в НСлС, ОСлО в ОП, СО в СГП	Приключени ДП в НСлС, ОСлО в ОП, СО в СГП	Приключени с мнение за съд ДП в НСлС, ОСлО в ОП, СО в СГП
2022 г.	9 213	4 395	770
2023 г.	8 878	3 882	784
2024 г.	8 807	4 193	822

За отчетния период приключените досъдебни производства са се увеличили – 4 193 за 2024 г., при 3 882 за 2023 г., което със 7.4% повече, а спрямо 2022 г. има намаление с 4.6%.

Срочност на приключване на досъдебните производства през 2024 г., считано от датата на възлагане в НСлС и следствените отдели в страната:

✓ до 6 месеца са приключени общо 892 ДП, както следва: НСлС – 8; ОСлО в ОП и СО в СГП – 884 ДП;

✓ до 1 година са приключени общо 832 ДП, както следва: НСлС – 14; ОСлО в ОП и СО в СГП – 818 ДП;

✓ над 1 година са приключени общо 2 469 ДП, както следва: НСлС – 135; ОСлО в ОП и СО в СГП – 2 334 ДП.

Неприключени в края на отчетния период:

Към 31.12.2024 г., в Националната следствена служба, окръжните следствени отдели и Следствения отдел в Софийска градска прокуратура са останали на производство 4 614 (4 996; 4 818) неприключени досъдебни производства или 52.4% (56.3%; 52.3%) от разследваните ДП.

Наблюдава се тенденция към намаляване броя на неприключените досъдебни производства и увеличаване броя на приключените спрямо предходните отчетни периоди.

Обем на следствената дейност и средна натовареност на следователите.

Щатната численост /зает щат/ на следователите в окръжните следствени отдели (без НСлС) към края на месец декември 2024 г. е 402 щатни бройки. Броят на реално работилите следователи към края на м. декември 2024 г. е 351, а средно за отчетния период са 348.

В окръжните следствени отдели и Следствения отдел в Софийска градска прокуратура (без НСлС) през 2024 г. са разследвани общо 8 412 ДП.

Отчетна година	Разследвани ДП в ОСлО в ОП, СО в СГП (без НСлС)	Приключени ДП в ОСлО в ОП, СО в СГП (без НСлС)	Приключени с мнение за съд ДП в ОСлО в ОП, СО в СГП (без НСлС)
2022 г.	8 792	4 280	743
2023 г.	8 423	3 740	749
2024 г.	8 412	4 036	785

³ Следва да се има предвид, че в следващите таблици за отчетните периоди 2021 г. и до 27.07.2022 г.. са включени и данните за Следствения отдел на Специализираната прокуратура (закрита).

Средна натовареност на следователите в ОСЛО в ОП, СО в СГП и СО в СП:

Отчетна година	Среден брой разследвани ДП от един следовател в ОСЛО в ОП, СО в СГП	Среден брой приключени ДП от един следовател в ОСЛО в ОП, СО в СГП	Среден брой приключени с мнение за съд ДП от един следовател в ОСЛО в ОП, СО в СГП
2022 г.	23.57	11.47	1.99
2023 г.	24.20	10.75	2.15
2024 г.	24.17	11.60	2.26

Установява се тенденция към увеличаване броя на ДП, приключени с мнение за съд средно на един следовател спрямо същите от предходния отчетен период.

Натовареност на следствени отдели в окръжните прокуратури и СО в СГП:

Най-много ДП от един следовател са разследвани в Окръжния следствен отдел в ОП Кърджали, следван от ОСЛО в ОП Разград, ОСЛО в ОП Силистра, а най-малък е броят на делата на производство в ОСЛО в ОП Видин. За сравнение през 2023 г. най-много ДП от един следовател са разследвани в Окръжния следствен отдел в ОП Благоевград, следван от ОСЛО в ОП Силистра, ОСЛО в ОП Ст. Загора, а най-малък е броят на делата на производство в ОСЛО в ОП Видин, а през 2022 г. най-голяма е била натовареността в ОСЛО в ОП Благоевград, следван от ОСЛО в ОП Сливен и ОП Пловдив, а най-малка е натовареността в ОСЛО в ОП Видин.

РАЗДЕЛ II

АНАЛИЗ НА ДЕЙНОСТТА НА НСЛС ПРЕЗ 2024 г.

Анализ на данните по основни следствени показатели и по видове престъпления, съобразно систематиката на НК. Обем на следователската дейност и средна натовареност на следователите.

Общо разследвани досъдебни производства:

През 2024 г. в НСЛС е провеждано разследване по 395 ДП и 172 молби за международна правна помощ (ММПП), или общо по 567 ДП и ММПП от 57 реално работили следователи. За сравнение, през 2023 г. в НСЛС е провеждано разследване по 455 ДП и 175 ММПП, или общо по 630 ДП и ММПП от 61 следователи, а през 2022 г. – е

провеждано разследване по 421 ДП и 173 ММПП, или общо по 594 ДП и ММПП от 55 следователи.

Видно от данните през отчетния период се наблюдава намаляване броя на разследваните досъдебни производства, което се дължи на намаляване броя на възложените ДП през 2024 година.

Разследваните през 2024 г. 395 ДП, касаят разследването на 542 престъпления, групирани по съответните глави по НК, както следва:

Глава от НК	2024 г.
Престъпления по разследвани ДП	Брой
Глава първа; „Престъпления против Републиката“ (чл.95-114 НК)	2
Глава втора „Престъпления против личността“ (чл.115-161 НК)	50
Глава трета „Престъпления против правата на гражданите“ (чл.162-175 НК)	1
Глава пета „Престъпления против собствеността“ (чл.194-218в НК)	82
Глава шеста „Престъпления против стопанството“ (чл.219-252 НК)	75
Глава седма „Престъпления против финансовата, данъчната и осигурителната системи“ (чл.253-260в НК)	150
Глава осма „Престъпления против дейността на държавни и др. органи“ (чл.269-307а НК)	57
Глава девета „Документни престъпления“ (чл.308-319 НК)	14
Глава девета"а" „Компютърни престъпления“ (чл.319а-319е НК)	13
Глава десета „Престъпления против реда и общественото спокойствие“ (чл.320-329 НК)	47
Глава единадесета „Общопасни престъпления“ (чл.330-356й НК)	49
Глава дванадесета „Престъпления против отбранителната способност, против информацията, представляваща държавна тайна, и против чуждестранната класифицирана информация“ (чл.357-370 НК)	2
Общо престъпления:	542

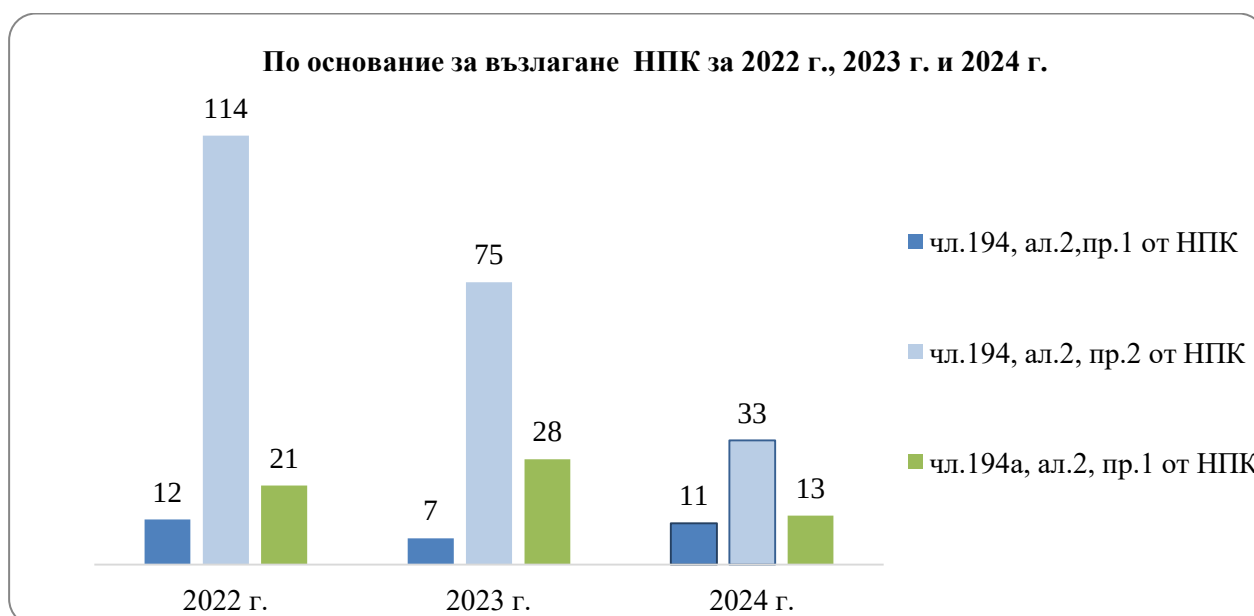
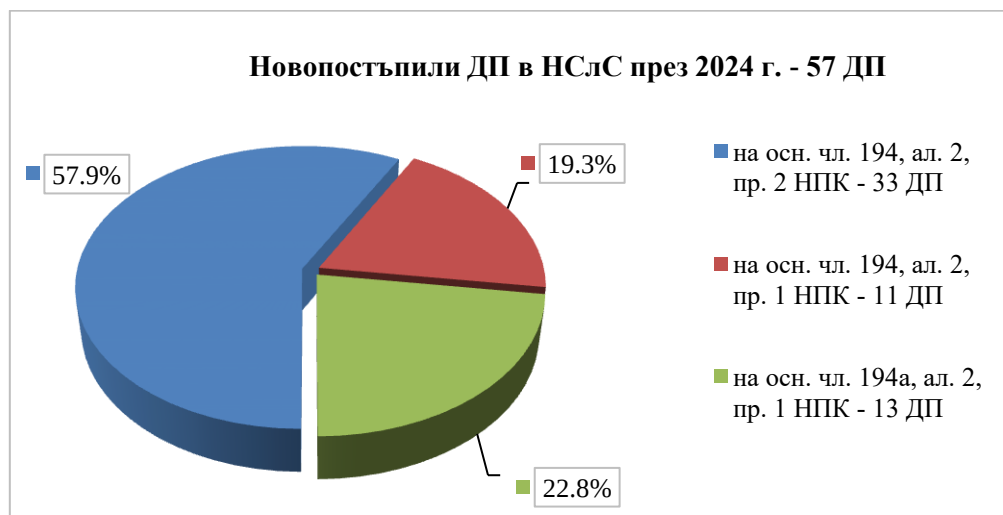
Неприключени досъдебни производства в началото на отчетния период (към 01.01.2024 г.).

В началото на отчетния период неприключените ДП са 313 ДП или 79.2% от общо разследваните през годината. За сравнение, неприключените към началото на отчетния период през 2023 г. са 306 ДП или 67.3% от общо разследваните през годината, а през 2022 г. – 241 ДП или 57.2%.

Възложени за разследване

Общият брой на възложените за разследване в НСлС през 2024 г. ДП е 82 (149; 180) ДП или 20.8% (32.8%; 42.8%) от разследваните, от които новопостъпили (новообразувани, образувани при разделяне и превъзложени от други структури) – 57 (110; 147) ДП, и продължени 25 (39; 33) ДП (вкл. възобновени, върнати с указания и др.).

Новопостъпили ДП, групирани по процесуални основания:

Видно от графиката през 2024 г. от общо новопостъпилите 57 ДП:

- ✓ на основание чл. 194, ал. 2, пр. 1 НПК (от пряка компетентност на НСлС) са 11 ДП, което е 19.3% от новопостъпилите и 2.8% от разследваните;
- ✓ на основание чл. 194, ал. 2, пр. 2 НПК (по разпореждане на главния прокурор или на оправомощен от него заместник) са 33 ДП, което е 57.9% от новопостъпилите и 8.4% от разследваните;

- ✓ на основание чл. 194а, ал. 2, пр. 1 НПК са 13 ДП (дела от компетентност на Европейската прокуратура), което е 22.8 % от новопостъпилите и 3.3% от разследваните.

В тази връзка следва да се има предвид, че с влизането в сила на чл. 194а НПК (нов, ДВ бр. 32 от 2022 г., в сила от 28.07.2022 г.), следователите от Националната следствена служба са разследващи органи и по дела от компетентност на Европейската прокуратура.

За сравнение, през 2023 г. от общо новопостъпилите 110 ДП: на основание чл. 194, ал. 2, пр. 1 НПК (от пряка компетентност на НСлС) са 7 ДП, което е 6.4% от новопостъпилите и 1.5% от разследваните; на основание чл. 194, ал. 2, пр. 2 НПК (по разпореждане на главния прокурор или на оправомощен от него заместник) са 75 ДП, което е 68,2% от новопостъпилите и 16.5% от разследваните; на основание чл. 194а, ал.2,

пр.1 НПК са 28 ДП (дела от компетентност на Европейската прокуратура), което е 25. 5% от новопостъпилите и 6.2% от разследваните.

При възлагането на дела, извън компетентността на Европейската прокуратура – 44 ДП, се запазва тенденцията по-високият процент да е на основание чл. 194, ал. 2, пр. 2 НПК (по разпореждане на главния прокурор или на оправомощен от него заместник) – 57.9%. За сравнение през 2023 г. процентът на възложените от главния прокурор досъдебни производства спрямо всички възложени на НСлС е 68.2%, а през 2022 г. – 77.6%.

По новопостъпилите 57 ДП са разследвани общо 76 броя престъпления, групирани по правна квалификация както следва:

Глава от НК	2024 г.
Престъпления по възложени ДП	Брой
Глава първа „Престъпления против Републиката“ (чл.95-114 НК)	0
Глава втора „Престъпления против личността“ (чл.115-161 НК)	6
Глава трета „Престъпления против правата на гражданите“ (чл.162-175 НК)	1
Глава пета „Престъпления против собствеността“ (чл.194-218в НК)	13
Глава шеста „Престъпления против стопанството“ (чл.219-252 НК)	9
Глава седма „Престъпления против финансовата, данъчната и осигурителната системи“ (чл.253-260в НК)	12
Глава осма „Престъпления против дейността на държавни и др.органи“ (чл.269-307а НК)	6
Глава девета „Документни престъпления“ (чл.308-319 НК)	0
Глава девета”а” „Компютърни престъпления“ (чл.319а-319е НК)	7
Глава десета „Престъпления против реда и общественото спокойствие“ (чл.320-329 НК)	8
Глава единадесета „Общопасн престъпления“ (чл.330-356й НК)	14
Общо престъпления:	76

Продължените (възобновени и върнати с указания) досъдебни производства през 2024 г. са 25 (39; 33) ДП или 6.3% (8.6%; 7.8%) от разследваните, от тях възобновени са 15 (14; 16) ДП, което е 3.8% (3.1%; 3.8%) от разследваните.

В категория „Извършване на действия по разследването след приключване на ДП” в системите се отчитат върнатите досъдебни производства на основание чл. 242, ал. 2 НПК, а в категория „върнати дела от съда на прокурора” – на основание чл. 249, ал. 2 НПК.

Досъдебните производства, за които разследването е приключено през 2024 г. са 157 ДП (142; 115) ДП или 39.8% (31.2%; 27.3%) от разследваните ДП, като от тях:

✓ с мнение за съд са изпратени 37 ДП (23.6% от приключените). По тях са привлечени в качеството на обвиняеми 66 лица;

✓ с мнение за прекратяване са изпратени 77 ДП (49.0% от приключените), в това число, за прекратяване на основание чл. 24, ал. 1, т. 1 НПК – 55 ДП (35.0% от приключените), и за прекратяване на друго основание – 22 ДП (14.0% от приключените);

✓ с мнение за спиране са изпратени 31 ДП (19.75% от приключените), от които за спиране на основание чл. 244, ал. 1, т. 2 НПК – 18 ДП (11.5% от приключените), и за спиране на други основания – 13 ДП (8.3% от приключените);

✓ изпратени по компетентност и обединени са 12 ДП, което е 7.7% от приключените.

За сравнение през 2023 г. е приключено разследването на 142 ДП (31.21% от общо разследваните).

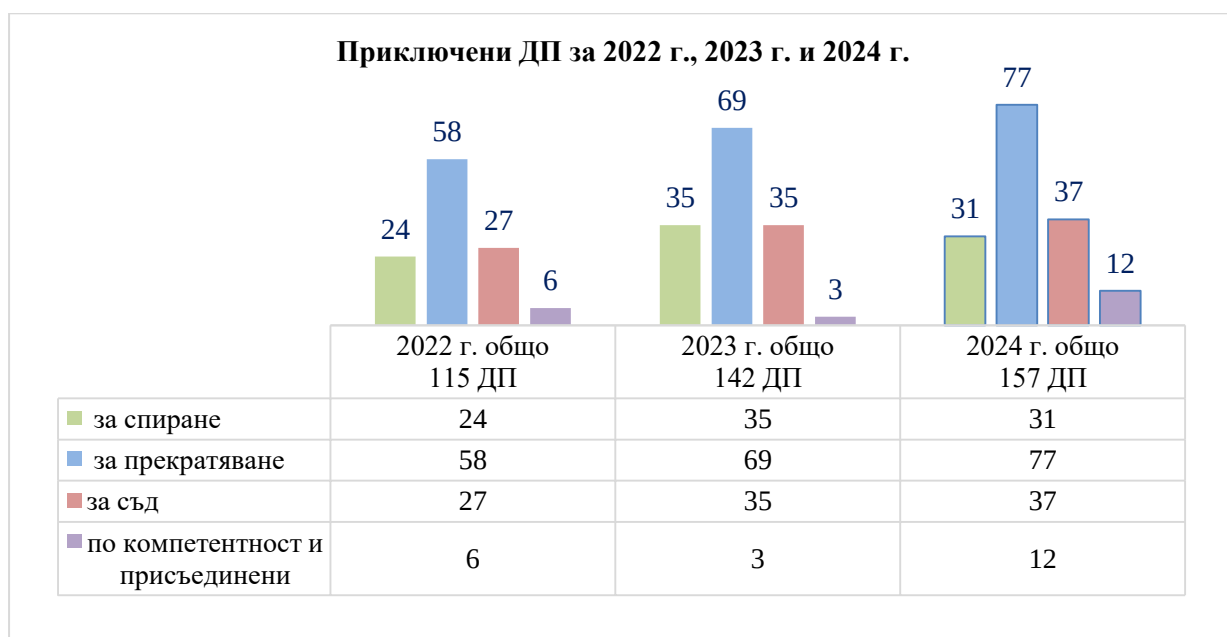
С мнение за съд са изпратени 35 ДП (24.65% от приключените). По тях са привлечени в качеството на обвиняеми 42 лица.

С мнение за прекратяване са изпратени 69 ДП (48.59% от приключените), в това число, за прекратяване на основание чл. 24, ал. 1, т. 1 НПК – 53 ДП (37.32% от приключените), и за прекратяване на друго основание – 16 ДП (11.27% от приключените).

С мнение за спиране са изпратени 35 ДП (24.65% от приключените), от които за спиране на основание чл. 244, ал. 1, т. 2 НПК – 16 ДП (11.27% от приключените), и за спиране на други основания – 19 ДП (13.38% от приключените).

Изпратени по компетентност и обединени са 3 броя ДП, което е 2.11% от приключените.

Сравнителните данни за 2022 г., 2023 г. и 2024 г. са структурирани в следната таблица:

Установява се трайна тенденция към увеличаване общия брой приключени досъдебни производства по отношение на предишните отчетни периоди за 2022 г. и 2023 г. Същата тенденция е налице и по отношение на приключените досъдебни производства с мнение за съд.

Срочността на приключване на досъдебните производства през 2024 г. в НСлС е както следва: до 6 месеца – 8 ДП; до 1 година – 14 ДП; над 1 година – 54 ДП; над 2 години – 22 ДП и над 3 години – 59 – ДП.

Неприключените досъдебни производства в края на отчетния период (към 31.12.2024 г.) са 238 (313; 306) ДП или 60.3% (68.8%; 72.7%) от общо разследваните ДП.

Молби за международна правна помощ (ММП)

През 2024 г. в НСлС са изпълнявани 172 (175; 173) молби за международна правна помощ, като към тях са включени и 15 (9; 4) ЕПДР (действия по разследването, възложени от Европейската прокуратура). Разпределени по отдели са, както следва:

НСлС	Брой ММП
Заместник-директори	2
Отдел 01 „Специализиран“	40
Отдел 02 „Криминален“	26
Отдел 03 „Стопански“	38

НСлС	Брой ММПП
Отдел 04 „Финансови разследвания“	16
Отдел 05 „Аналитично-методически“	7
Отдел 06 „Киберпрестъпления“	43
Общо:	172

От изпълняваните през 2024 г. 172 молби за международна правна помощ, 112 броя ММПП са новопостъпили, а 17 ММПП са допълнително възложени. Останали от предходен период към 01.01.2024 г. са 43 ММПП.

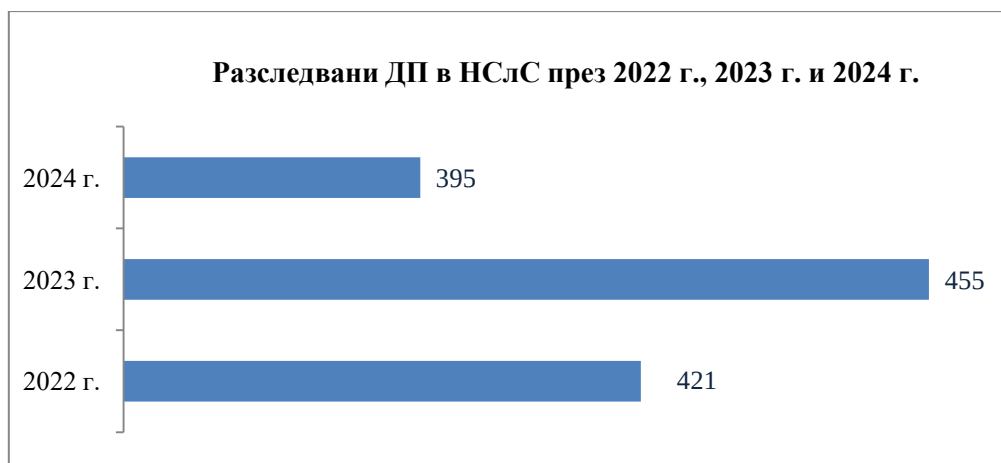
Приключени са 135 ММПП, или 78.49% от изпълняваните през годината. Към 31.12.2024 г. са останали неизпълнени 37 ММПП.

Изводи и констатации на база сравнителен анализ въз основа на данните за периода 2022 г. – 2024 г.

Общо разследвани ДП за периода 2022 г. – 2024 г.

Общо разследваните досъдебни производства през 2024 г. са 395 ДП, през 2023 г. са 455 ДП спрямо 421 ДП за 2022 г.

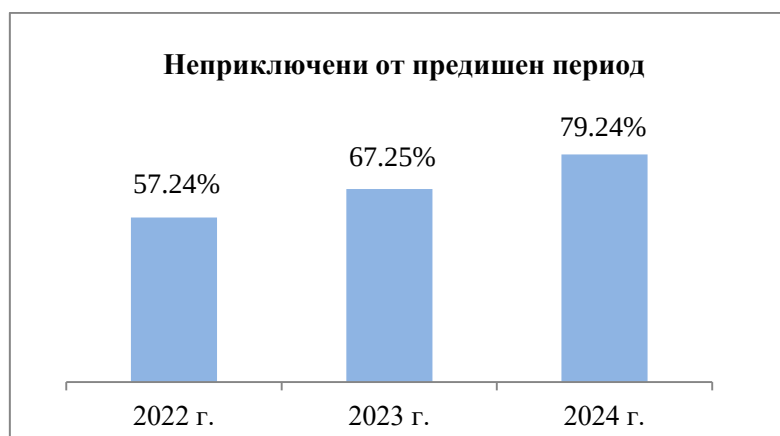
Данните са структурирани в следната диаграма:

Наблюдава се намаляване броя на разследваните досъдебни производства в НСлС през настоящия отчетен период в сравнение с предходните 2023 г. и 2022 г., което се дължи на по-малкия брой нововъзложени досъдебни производства.

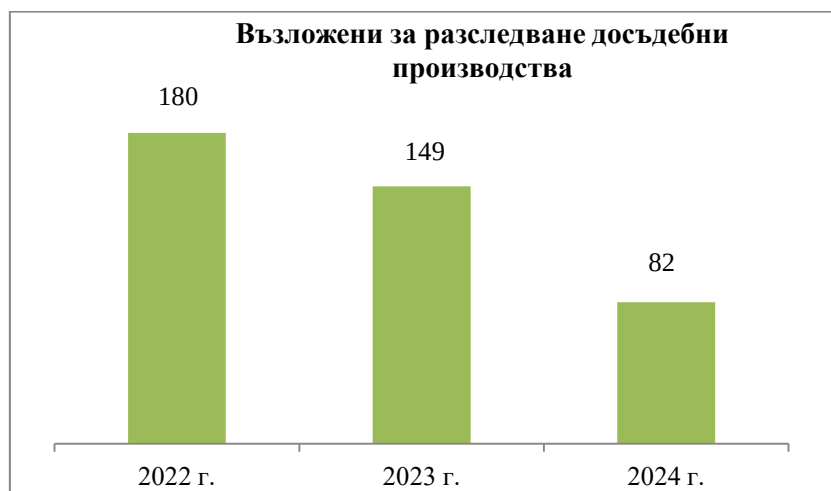
Неприключени досъдебни производства в началото на отчетните периоди

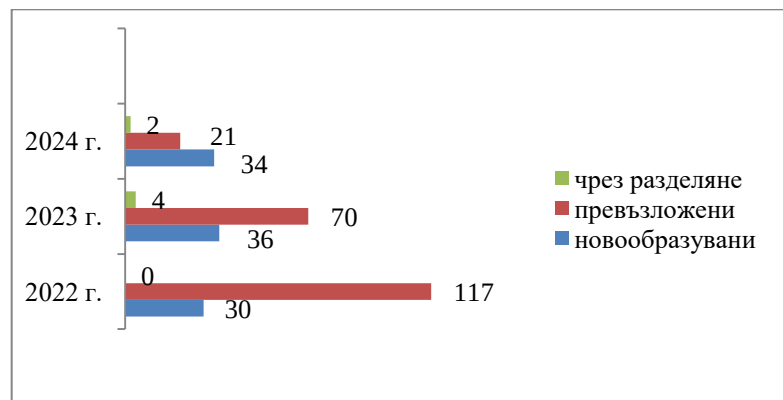
В числово изражение, към началото на отчетните периоди, неприключените досъдебни производства са както следва: към 01.01.2022 г. – 241 ДП; към 01.01.2023 г. – 306 ДП и към 01.01.2024 г. – 313 ДП.

Възложените за разследване (които включват нови/новопостъпили и продължени) през 2022 г., 2023 г. и 2024 г. са 82 (149; 180) ДП или 20.8% (32.8%; 42.8%) от общо разследваните за отчетния период – 395 (455; 421) ДП, от които 57 (110; 147) са новопостъпили (новообразувани – 34 (36; 30) ДП, 21 (70; 117) ДП са превъзложени от други структури и 2 (4; 0) ДП образувани чрез разделяне) и 25 (39; 33) ДП – продължени (върнати с указания, възобновени и др.).

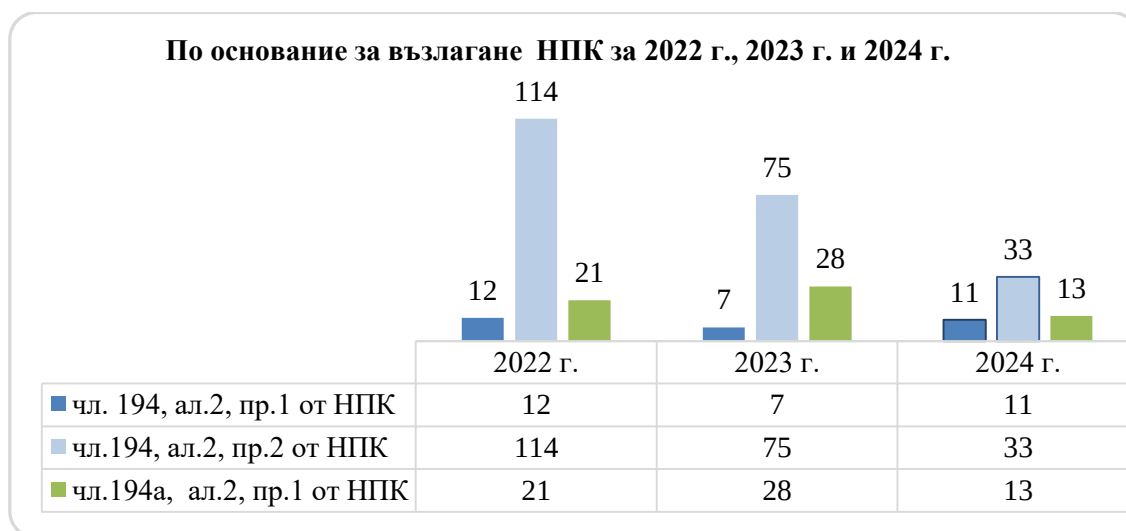
На графиката са представени възложените ДП за разследване през тригодишния период

Новите/новопостъпилите (новообразувани, образувани чрез разделяне и превъзложени от други отдели и структури) през 2022 г., 2023 г. и 2024 г. са 57 (110; 147) ДП (14.43% (24.2%; 34.9%) от общо разследваните за отчетния период – 395 (455; 421) ДП), от които 34 (36; 30) ДП са новообразувани, 21 (70; 117) ДП са превъзложени и 2 (4; 0) образувани чрез разделяне.

Новите/новопостъпилите през 2022 г., 2023 г. и 2024 г., групирани по процесуални основания:

През 2024 г. от общо новопостъпилите 57 ДП, на основание:

✓ на основание чл. 194, ал. 2, пр. 1 НПК (от пряка компетентност на НСлС) са 11 ДП, което е 19.3% от новопостъпилите и 2.8% от разследваните;

✓ на основание чл. 194, ал. 2, пр. 2 НПК (по разпореждане на главния прокурор или на оправомощен от него заместник) са 33 ДП, което е 57.9 % от новопостъпилите и 8.4% от разследваните;

✓ на основание чл. 194а, ал. 2, пр. 1 НПК са 13 ДП (дела от компетентност на Европейската прокуратура), което е 22.8% от новопостъпилите и 3.3% от разследваните.

Запазва се трайна тенденция, възложените на основание чл. 194, ал. 2, пр. 2 НПК (по разпореждане на главния прокурор или на оправомощен от него заместник) да е по-висок процент спрямо тези, които са възложени на основание чл. 194, ал. 2, пр. 1 НПК (от пряката компетентност на НСлС).

Следва да бъде отчетен фактът, че се намалява броят на досъдебните производства, които са постъпили от други структури /напр. делата, превъзложени след закриването на Специализираното правосъдие/, за да бъдат разследвани в НСлС.

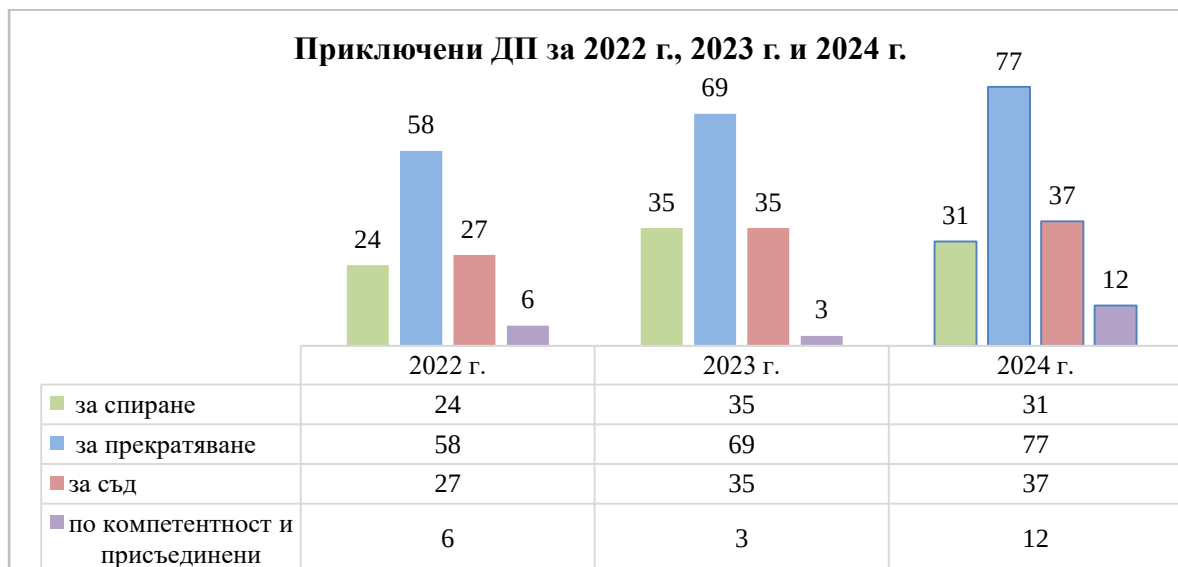
Възложени ДП в НСлС през 2022 г., 2023 г. и 2024 г., групирани по правна квалификация от НК:

Глава от НК	2022 г.	2023 г.	2024 г.
Престъпления по разследвани ДП за отчетните години			
Глава първа „Престъпления против Републиката“ (чл.95-114 НК)	0	3	2
Глава втора „Престъпления против личността“ (чл.115-161 НК)	52	56	50
Глава трета „Престъпления против правата на гражданите“ (чл. 162-175 НК)	1	1	1
Глава четвърта „Престъпления против брака, семейството и младежта“ (чл.176-193а НК)	0	0	0
Глава пета „Престъпления против собствеността“ (чл.194-218в НК)	73	81	82
Глава шеста „Престъпления против стопанството“ (чл.219-252 НК)	61	78	75
Глава седма „Престъпления против финансовата, данъчната и осигурителната системи“ (чл.253-268 НК)	189	188	150
Глава осма „Престъпления против дейността на държавни органи, обществени организации и лица, изпълняващи публични функции“ (чл.269-307а НК)	43	61	57
Глава девета „Документни престъпления“ (чл.308-319 НК)	15	15	14
Глава девета"а" „Компютърни престъпления“ (чл.319а-319е НК)	3	6	13
Глава десета „Престъпления против реда и общественото спокойствие“ (чл. 320-329 НК)	18	44	47
Глава единадесета „Общопасни престъпления“ (чл.330-356м НК)	66	57	49
Глава дванадесета „Престъпления против отбранителната способност на Републиката, против информацията представляваща държавна тайна, и против чуждестранната класифицирана информация“ (чл. 357-370 НК)	2	3	2
Общо престъпления:	523	593	542

През тригодишния период най-голям е дялът на разследваните престъпления против финансовата, данъчната и осигурителната системи, следвани от тези против собствеността и против стопанството, а най-малък е броят по Глава трета от НК, касаеща престъпления против правата на гражданите.

Продължените (възобновени и върнати с указания) досъдебни производства през 2024 г. са 25 (39; 33) ДП или 6.3% (8.6%; 7.8%) от разследваните, от тях възобновени са 15 (14; 16) ДП.

Приключени досъдебни производства за периода 2022 г. – 2024 г.

През 2024 г. е приключено разследването на 157 (142; 115) досъдебни производства или 39.8% (31.2%; 27.3%) от общо разследваните:

✓ с мнение за съд са изпратени 37 (35; 27) ДП или 23.6% (24.7%; 23.5%) от приключените. По тях са привлечени в качеството на обвиняеми 66 (42; 35) лица;

✓ с мнение за прекратяване са изпратени 77 (69; 58) ДП или 49.0% (48.6%; 50.4%) от приключените за отчетния период), в това число:

- за прекратяване на основание чл. 24, ал. 1, т. 1 НПК – 55 (53; 25) ДП или 35.0% (37.3%; 21.7%) от приключените;

- за прекратяване на друго основание – 22 (16; 33) ДП или 14.0% (11.3%; 20.9%) от приключените;

✓ с мнение за спиране са изпратени 31 (35; 24) ДП или 19.8% (24.7%; 20.9%) от приключените за отчетния период, от които за спиране на основание чл. 244, ал. 1, т. 2 НПК – 18 (16; 13) ДП или 11.5% (11.3%; 11.3%) от приключените и за спиране на други основания – 13 (19; 11) ДП или 8.3% (13.4%; 9.6%) от приключените;

✓ изпратени по компетентност и обединени са 12 (3; 3) ДП или 3.0% (0.7%; 0.7%) от разследваните ДП.

Неприключените досъдебни производства в края на 2024 г. са 238 (313; 306) или 60.3% (68.8%; 72.7%) от общо разследваните ДП. Наблюдава се тенденция към намаляване на броя на неприключените досъдебни производства през настоящия отчетен период.

Молби за международна правна помощ по наказателни дела за периода 2022 г. – 2024 г. През 2024 г. са възложени за изпълнение 129 (133; 132) ММПП, от които 112 (114; 113) ММПП са новообразувани и 17 (19; 19) ММПП са допълнително възложени. Останали от предходен период към 01.01.2024 г. – 43 (42; 41) ММПП. Общо изпълнявани в НСлС за 2024 г. – 172 (175; 173) ММПП, от които 135 (132; 131) са приключени и към 31.12.2024 г. са останали неизпълнени 37 (43; 42) ММПП. Най-много молби за международна правна помощ от Република Турция – 21, следват молби са съответните компетентни органи от Конфедерация Швейцария – 14, Украйна – 13 и 10 от Република Беларус.

Средна натовареност на следователите в НСлС за 2022 г. - 2024 г.

Отчетна година	Всичко разследвани ДП и ММПП		Среден брой разследвани ДП и ММПП от един следовател			Среден брой приключени и изпратени ДП и ММПП от един следовател	Среден брой приключени с мнение за съд ДП от един следовател
	ДП	ММПП	ДП	ММПП	ДП и ММПП		
2022 г.	421	173	7.65	3.15	10.80	4.47	0.49
2023 г.	455	175	7.46	2.87	10.33	4.49	0.57
2024 г.	395	172	6.93	3.02	9.95	5.12	0.65

През 2024 г. щатът на следователите в НСлС се е променял, като в началото на отчетния период е 65 щатни бройки, а в края на отчетния период е 63 щатни бройки. В тези бройки са включени 3 щата на заместник-директори на НСлС. Средномесечният брой действително работили следователи в НСлС през 2024 г. е 57 следователи, които са провели разследване по общо 395 ДП и 172 ММПП, или общо 567 ДП и молби за международна правна помощ (ММПП и ЕПДР). През 2024 г. средно един следовател в НСлС е разследвал по 9.95 ДП и ММПП, приключил е средно по 5.12 ДП и ММПП и е приключил с мнение за съд средно 0.65 ДП.

За сравнение, средномесечният брой действително работили следователи в НСлС през 2023 г. е 61 следователи, които са провели разследване по общо 455 ДП и 175 ММПП, или общо 630 ДП и молби за международна правна помощ (ММПП и ЕПДР). През 2023 г. средно един следовател в НСлС е разследвал по 10.33 ДП и ММПП, приключил е средно по 4.49 ДП и ММПП и е приключил с мнение за съд средно 0.57 ДП.

През 2022 г. щатът на следователите в НСлС се е променял, като в началото на отчетния период е 56 щатни бройки, а в края на отчетния период е 63 бройки. В тези бройки са включени щатове на заместник-директори на НСлС. През 2022 г. средно един следовател в НСлС е разследвал по 10.80 ДП и ММПП, приключил е средно по 4.47 ДП и ММПП и е приключил с мнение за съд средно 0.49 ДП.

Функционалните задължения на част от следователите от НСлС се осъществяват в две направления: **дейност по разследването и административна и аналитично-методическа дейност.**

Дейност по разследване

Освен следователите в НСлС, които са разпределени в шест специализирани отдела, дейност по разследването осъществяват и заместник-директорите на НСлС. Със Заповед № з-236/01.11.2024 г. е утвърдено актуалното разпределение на следователите от НСлС в специализираните отдели за разследване, като същите са обособени в 6 специализирани отдела.

През 2024 г. са провеждани са разпити на участници в наказателното производство чрез видеоконференция или телефонна конференция, съобразно материалноправната компетентност и при спазване на разпоредбите на чл. 474, ал. 1 – 8 НПК. Дежурни екипи от следователи са посещавали тежки произшествия на територията на цялата страна. През отчетния период са образувани 4 ДП от следовател, на осн. чл. 212, ал. 2 НПК.

Административна и аналитично-методическа дейност

Освен дейност по разследване, на част от следователите от НСлС (предимно от отдел 05 „Аналитично-методически“) са възложени и други функции⁴.

Отделно от функционалните задължения, следователи от НСлС участват в различни комисии⁵, работни групи⁶, проверяващи екипи, като лектори в различни

⁴ Оказване на методическа помощ на следователите от окръжните следствени отдели в окръжните прокуратури по конкретни разследвания; изготвяне на доклади, информации и анализи на дейността на НСлС и окръжните следствени отдели в окръжните прокуратури; подготвяне на проекти на становища по въпроси, касаещи дейността на НСлС и окръжните следствени отдели; подготвяне на проекти на становища по въпроси, касаещи законодателни, нормативни промени и допуснати за разглеждане дела в Конституционния съд на РБ; актуализиране на типови методики за разследване на определени видове престъпления; при възлагане от директора на НСлС или негов заместник изготвяне на криминологични анализи за състоянието, структурата, динамиката, причините и тенденциите на престъпността, участие в работни групи; проучване на статистически анализи и други обобщени данни за дейността на НСлС и на окръжните следствени отдели в окръжните прокуратури и предлагане на конкретни мерки за подобряване срочността и качеството на разследването и др.

⁵ Национална комисия за борба с трафика на хора към МС на РБ, с участието на един представител на НСлС; Национален съвет по наркотични вещества към МЗ; Централна комисия за борба срещу противообществените прояви на малолетните и непълнолетните към МС на РБ; Постоянна комисия, съвместно с Агенция „Митници“ при МФ; Изпитни комисии за провеждане на изпити за придобиване на юридическа правоспособност.

⁶ Междуведомствена работна група за разработване на стандартни оперативни процедури за взаимодействие и координация при дейности с източници на йонизиращи лъчения; Работна група 33 „Сътрудничество в областта на правосъдието“ към Съвета по европейските въпроси; Работна група за въвеждане в националното законодателство на изискванията на Директива (ЕС) 2024/1385 на Европейския парламент и на Съвета от 14.05.2024 г. относно борбата с насилието над жени и домашно насилие; Работна група за изготвяне на нов проект на Кодекс за етично поведение на българските прокурори и следователи; Европейско-Американска работна група по криптовалюти, организирана от Департамента по правосъдие на САЩ; Постоянно действаща междуведомствена работна група по чл. 96, ал. 1 от ЗМИП; Междуведомствена работна група за изготвяне на законодателни изменения в НПК и НК, във връзка с Плана за изпълнение на препоръчаните действия, включени в приетия на 18 май 2022 г. Доклад за България от Пети оценителен кръг на Комитета на експертите за оценка на мерките срещу изпирането на пари „Moneyval“ към Съвета на Европа, приет с Решение № 998 от 12 декември 2022 г. на Министерски съвет; Междуведомствена работна група във връзка с Доклада на Република България по фаза 4 от Мониторинга по прилагането на Конвенцията за борба с подкупването на чужди лица в международните търговски сделки на Организацията за икономическо сътрудничество и развитие; Междуведомствена работна група за изготвяне на образец на формуляр по чл. 76, ал. 6 от ЗПФКПП; Междуведомствена работна група, която да извърши цялостен анализ на Регламент (ЕС) 2023/1543 относно европейските заповеди за предоставяне и европейските заповеди за запазване на електронни доказателства в рамките на наказателните производства и за изпълнение на наказанието лишаване от свобода в следствие на наказателни производства и Директива (ЕС) 2023/1544 за установяване на хармонизирани правила относно определянето на определени форми за установяване и определянето на представители за целите на събирането на електронни доказателства по наказателните производства и да подготви необходимите изменения и допълнения в законодателството с цел привеждането му в съответствие с 2-та акта; Междуведомствена работна група за разработване на процедура за координация на полетите с държавни безпилотни летателни системи; РГ по изготвяне на законопроект за изменение и допълнение на Закона за съдебната власт и по изготвяне на законови изменения в НК и НПК, относно разследването и преследването по наказателен ред на онлайн пиратството и възможността за използване на т.н. „evidence sampling“.

семинари, обучения и курсове⁷, в обучителни процеси на магистрати и съдебни служители, има постоянни и временни преподаватели в Националния институт на правосъдието. Двама от следователите в НСлС са членове на Комисията по атестирането и курсите към ПК на ВСС.

Националната следствена служба е определена за орган за изпълнение на задълженията на Република България по чл. 14 и чл. 15 от Директива (ЕС) 2019/713 на Европейския парламент и на Съвета от 17 април 2019 година за борба с измамите и подправянето на непарични платежни средства и за замяна на Рамково решение 2001/413/ПВР на Съвета (Директива 2019/713 на Европейския парламент и на Съвета), което се отнася до всички разследвания, свързани с криптовалюти.

Със заповед на директора на НСлС, отдел „Оперативен дежурен център“ в НСлС е определен като Национално звено за контакт във връзка с обмен на информация по смисъла на чл. 14 от Директива 2019/713 на Европейския парламент и на Съвета.

Националната следствена служба е определена като допълнителна точка за контакт за защита и подпомагане на жертвите на тероризма и новата Стратегия на ЕС за правата на пострадалите.

Анализ на дейността на специализираните отдели в НСлС за 2024 г.

Със заповед на главния прокурор, считано от 01.09.2022 г., е била утвърдена нова структура на Националната следствена служба, която се запазва и през 2024 г., както следва: Отдел 01 „Специализиран“; Отдел 02 „Криминален“; Отдел 03 „Стопански“; Отдел 04 „Финансови разследвания“; Отдел 05 „Аналитично-методически“ и Отдел 06 „Киберпрестъпления“. Със заповедта са определени и функционалните задължения на следователите от отделите, на които се възлагат за разследване досъдебни производства с особена фактическа и правна сложност и молби за правна помощ за престъпления по съответните глави от Особената част на Наказателния кодекс.

Разпределението на досъдебните производства, делата от компетентност на Европейската прокуратура, молбите за правна помощ, възложените от европейски делегиран прокурор действия по разследването на основание чл. 31 от Регламент (ЕС) 2017/1939 на Съвета от 12.10.2017 г. и други преписки в НСлС (досъдебни производства, молби за правна помощ и преписки), включително и тези, съдържащи класифицирана информация, се разпределят на принципа на случайния подбор чрез модула за случайно разпределение на УИС-3. По отношение на досъдебните производства и ММПП, по които са били сформирани екипи, са прилагани Правила за сформирането на разследващи екипи по досъдебни производства и изпълнение на молби за правна помощ и европейски заповеди за разследване, възложени на следователите от Националната следствена служба, утвърдени със заповед на директора на Национална следствена служба и заместник на главния прокурор по разследването.

През отчетната 2024 г. заместник-директорите (които до 18.12.2024 г. са били 2-ма при намалена натовареност – 50% са извършили разследване по 7 ДП, от които 5 ДП останали от предходен период и 1 ДП новопостъпило/превъзложено и 1 ДП възобновено след спиране. От разследваните през 2024 г. от заместник-директорите на НСлС досъдебни производства е приключено 1 ДП с мнение за спиране. Неприклучени към 31.12.2024 г. са останали 6 ДП. Извършено е разследване по 2 молби за правна помощ, които към 31.12.2024 г. са изпълнени.

Специализиран отдел 01 „Специализиран“ в НСлС

Функционалните задължения на следователите от отдел 01 „Специализиран“ в НСлС се упражняват по по досъдебни производства и изпълнение на молби за правна помощ за престъпления с особена фактическа и правна сложност по Глава първа, Глава трета (с изключение на чл. 162, чл. 164, чл. 171, ал. 3, ал. 4 и ал. 5, чл. 171а и чл. 172а НК), Глава осма, Глава десета, Глава дванадесета и Глава четиринадесета от Особената част на

⁷ Участие в проведени 51 обучения.

Наказателния кодекс и възложени от европейски делегиран прокурор действия по разследването, на основание чл. 31 от Регламент (ЕС) 2017/1939 на Съвета от 12 октомври 2017 година за установяване на засилено сътрудничество за създаване на Европейска прокуратура, както и по други възложени им от Директора на НСлС.

Създадените разследващи екипи работят при спазване на утвърдените от директора на НСлС Правила за сформиранието на разследващи екипи по досъдебни производства и изпълнение на молби за правна помощ и европейски заповеди за разследване, възложени на следователите от Националната следствена служба.

През отчетния период следователи от отдел 01 „Специализиран“ са участвали в различни работни групи⁸, комисии и обучителни семинари⁹, значително повече в сравнение с предходния период.

Констатации и изводи за дейността на отдела

Във функционалната компетентност на отдела е включено разследването на възложени от европейски делегиран прокурор досъдебни производства. С оглед по-специфичните процедури, регламентиращи дейността на тази прокуратура, са налице известни затруднения при отчитане и администриране на делата. В някои случаи, когато по досъдебното производство са събрани всички доказателства и материалите се изпращат с доклад на основание чл. 203 НПК на наблюдаващия прокурор от ЕП, той повдига обвинения и внася делото в съда с обвинителен акт или прекратява наказателното производство, без следователят да има информация за това и без разследването да се отчита в системата УИС-3 като приключено от него и от НСлС.

Във функционална компетентност на отдела попада и разследването на досъдебни производства, образувани за извършени престъпления от организирани престъпни групи. Една част от тези производства, по които разследването се е провеждало от Следствения отдел в Специализираната прокуратура (закрита) са превъзложени. Тези досъдебни производства са многотомни, съдържат огромен обем документи и към тях са приобщени веществени доказателства, които понякога са в насипен вид. Създадена е организация от следователи и съдебни деловодители за описването им и коректно администриране, както и за своевременното приключване на тези дела и изпращането им на компетентната прокуратура.

Следователите от отдела не са допускали нарушения, които да доведат до влошаване на комуникацията с други държавни органи. Като гаранция за коректност на тази комуникация и недопускане на неточности и пропуски в писмената кореспонденция на следователите, продължи въведена практика за съгласуване на изходящите писма на следователите със Завеждащ отдел 01 „Специализиран“ на НСлС.

През отчетния период следователите в отдел 01 „Специализиран“ на НСлС са провеждали разследване по общо 91 ДП. Това представлява 23% от общо разследваните ДП в НСлС и е с около 2% повече в сравнение с 2023 г. Неприключените от предходен период ДП в отдела са били 72 ДП, постъпили са нови 18 ДП.

Приключените дела са общо 30 ДП., което представлява 33% от разследваните ДП в отдела за периода и 7.6% от общо разследваните ДП в НСлС за 2024 г. От приключените с мнение за съд са 5 ДП (16.7%); 17 ДП (56.7%) са изпратени с мнение за прекратяване;

⁸ Работна група към Министерство на правосъдието, във връзка с проект за изменение на ЗСВ.

⁹ Национален семинар на тема „Насърчаване на по-широкото приложение на алтернативни мерки на задържането под стража в рамките на досъдебното производство в наказателния процес“; Българо-германски семинар на тема „Противодействие на нелегалната миграция и престъпните деяния, произтичащи от нея“; Обучение на тема „Доказване на умисъл в сложни корупционни престъпления и престъпления, свързани с измами“; Обучение на тема „Киберсигурност, разследване на киберпрестъпления и събиране на електронни доказателства“; Семинар-обучение на прокурори от Националната прокурорска мрежа за международно правно сътрудничество в Република България и Националното бюро в Евроджъст по актуални въпроси на международното правно сътрудничество по наказателни дела – ролята на Евроджъст, ЕЗР, ЕЗА с оглед новите изменения в ЗЕЕЗА, трансфер на осъдени лица, трансфер на наказателно производство; Обучение на тема „Антикорупционна поредица: Борба с корупцията и възстановяване на незаконно придобити активи“; Специализиран обмен на тема „Организирана престъпност“; Семинар на тема „Подкрепа на противодействието срещу измами и организирана престъпност“; Курс на Агенция DTRA на тема „Разследване на киберпрестъпления с оръжия за масово унищожение (ОМУ)“; Обучение на тема „Разследване и изземване на веществени доказателства след взрив“; Семинар на тема „Противодействие на организираната престъпност: актуални проблеми“; Обучение за реакция при откриване на безстопанствени източници на йонизиращи лъчения по Програма „Втора линия на защита“ и Обучение на тема „Разследване на тероризъм и финансиране на тероризъм“

4 ДП (13.3%) с мнение за спиране. Неприклучени в края на отчетния период са останали 61 ДП. Средният брой разследвани ДП от един следовател в отдела е 7 ДП, средният брой приключени е 2.31 ДП, като с мнение за съд – 0.38 ДП. Въпреки, че разследваните ДП през изминалата година са по-малко в сравнение с 2023 г., съответно 98 ДП през 2023 г., и 91 ДП през 2024 г., се отчита ръст на повишаване, както на общия брой приключени ДП, така и на приключените с мнение за съд.

През 2024 г. следователите от специализиран отдел 01 „Специализиран“ в НСлС са работили по 40 ММПП, почти двойно увеличение в сравнение с 2023 г., когато разследваните ММПП в отдела са били 22. Изпълнени през отчетния период са 31 ММПП, а останали в края на отчетния период са 9 ММПП. Средният брой възложени ММПП и ЕЗР на един следовател в отдела е 3.08, а средният брой приключени ММПП и ЕЗР от един следовател в отдела е 2.31.

Средният брой на разследваните ДП и изпълняваните ММПП на един следовател от отдела е 10.08, а средният брой на приключените ДП и изпълнените ММПП на един следовател от отдела е 4.69.

Изнесените данни сочат, че приключените ДП и ММПП за 2024 г., както и делата приключени с мнение за съд, са повече в сравнение с 2023 г. както като абсолютни стойности, така и процентно. Това е обективен показател, който сочи за активност в работата. Създадена е много добра координация на действията по разследването на следователите от отдел 01 „Специализиран“ в НСлС, което води до успешно приключване на възложените за разследване дела. Освен това следователите участват в извършване на процесуални действия в провеждани разследвания и в други отдели на НСлС.

Предвид компетентността на отдел 01 „Специализиран“ в НСлС, през отчетния период са разследвани досъдебни производства за извършени престъпления по различни текстове от НК, като преобладаващи са дела образувани по чл. 321, чл. 282, чл. 248а, чл. 219, чл. 220, както и чл. 255 и чл. 256 от НК. По делата стриктно се спазват процесуалните срокове, периодично се изготвят доклади до наблюдаващите прокурори. Изпълняват се писмените указания.

Следователите от отдела са мотивирани да се включват в обучителни програми за повишаване на професионалната си квалификация и компетентност. През изминалата година всички са участвали в различни семинари и обучителни програми, организирани от различни държавни институции и неправителствени организации както в България, така и в чужбина.

Всички възложени в отдела досъдебните производства са с фактическа и правна сложност и изискват задълбочена аналитична работа и множество интензивни действия по разследването на територията на страната за успешното им приключване. Голяма част от досъдебните производства са с голям обем материали и иззети веществени доказателства, сложни фактически състави и специфичен предмет на разследване, характеризират се с наличие на престъпна дейност на повече от две лица, с разширен кръг пострадали, както и на квалифициращи престъпната дейност признаци.

От представените по-горе данни и техния анализ може да бъде направен извод, че следователите от отдел 01 „Специализиран“ полагат усилия за успешно приключване на възложените им за разследване досъдебни производства в разумен срок, но това не винаги зависи от тях. Разследваните досъдебни производства се отличават с правна и фактическа сложност и изискват задълбочена аналитична работа и постоянно повишаваща се професионална квалификация.

Отчетните резултати могат да бъдат определени като много добри, за което допринася и констатираното повишаване на мотивацията на следователите, отчитайки тенденцията на НСлС да се възлагат новообразувани досъдебни производства, а не превъзложени дела с голяма обществена значимост с оглед предмета на престъпленията, която тенденция следва да бъде запазена.

Специализиран отдел 02 „Криминален“ в НСлС

В специализиран отдел 02 „Криминален“ в НСлС се провежда разследването по досъдебни производства и изпълнение на следствени поръчки за престъпления с особена

фактическа и правна сложност, с предмет – престъпления по Глава II /с изключение на чл.155а-155 в и чл.159 от НК/, Глава IV, раздели I, II, V, VI и VII /с изключение на чл.216 ал.3 от НК/ от Глава V и Глава XI от Особената част на Наказателния кодекс, както и по други, възложени им от Директора на НСлС.

Характерно за разследваните в отдела досъдебни производства е необходимостта от работа в екип при извършване на първоначалните действия по разследване, които в някои случаи изискват създаването на отлична организация с участието на различни служби от МВР. Същевременно следователи от отдел 02 в НСлС участват в екипи по разследване на 9 ДП, по които водещи разследването са следователи от други отдели в НСлС.

С оглед спецификата на разследваните ДП през 2024 г. в отдела са създадени екипи по 9 ДП, по които водещ е следовател от отдел 02 „Криминален“. Създадените разследващи екипи работят при спазване на утвърдените от директора на НСлС Правила за сформирването на разследващи екипи по досъдебни производства и изпълнение на молби за правна помощ и европейски заповеди за разследване, възложени на следователите от Националната следствена служба.

През отчетния период следователи от специализиран отдел 02 „Криминален“ са участвали в различни комисии и проведени заседания¹⁰, по които са изготвяни становища, както и при изготвяне на доклади, становища и др. във връзка със заседанията на Междуведомствения съвет на ЕИСПП и участия в междуведомствен съвет по ЕИСПП

Констатации и изводи за дейността на отдела

През 2024 г. следователите в отдел 02 „Криминален“ са провеждали разследване по общо 65 ДП, което представлява 16.5% от общо разследваните ДП в НСлС. Останали неприключени от предходен период в отдела са били 46 ДП. През 2024 г. са постъпили нови 15 ДП, от които 8 ДП са новообразувани и 7 ДП са превъзложени. Приключени са 25 ДП или 38.5% от разследваните, като с мнение за съд са приключени 8 ДП (32%); 12 ДП (48%) са приключени с мнение за прекратяване; 5 ДП (20%) – с мнение за спиране. Неприключени в края на отчетния период са останали 40 ДП, които са 61.5% от разследваните в отдела и 10.1% от общо разследваните в НСлС.

Средният брой разследвани ДП от един следовател в отдела е 8.13 ДП, а средният брой приключени ДП от един следовател в отдела е 3.13, от които приключени с мнение за съд ДП от един следовател е 1 ДП, като обвиняемите лица по приключените с мнение за съд са 16. Средният брой изпълнявани ММПП от един следовател в отдел 02, Криминален“ е 3.25, от които 2.38 приключени от един следовател. Средният брой разследвани ДП и ММПП на един следовател през 2024 г. е 11.38, от които приключени 5.50.

Следва да се отбележи, че увеличеният брой на неприключени производства през отчетния период се дължи на преразпределянето на следователи от други отдели, заедно с разследваните от тях досъдебни производства. По този начин са постъпили допълнително 6 ДП.

На следващо място досъдебните производства, възложени за разследване в отдела се отличават със специфичен предмет на разследване, значителен по обем материал, характеризират се с наличие на престъпна дейност на повече от две лица, с разширен кръг пострадали лица, както и на квалифициращи престъпната дейност признаци. Голяма част от възложените в отдела досъдебните производства са с фактическа и правна сложност, изискват задълбочена и аналитична работа за успешното им приключване и множество интензивни действия по разследването на територията на страната.

¹⁰ Национален съвет по наркотичните вещества при МЗ; Проверка на документацията и унищожаване на наркотици в Агенция „Митници“; Участие в работна група към Министерство на правосъдието за промени в ЗСВ, НК и НПК; Участия в заседания на правната комисия в НС за съдебна реформа и изменения на ЗСВ; Участие в Програмен съвет на Институт по правосъдието; Участие в обучение за работа с инструменти за откриване и идентификация на източници за йонизиращи лъчения /ИЙЛ/; Участие в обучение на МААЕ във връзка с оглед и изземване на веществени доказателства, съдържащи ИЙЛ; Участие в Междуведомствена експертна група за разработване на процедура за координация на полетите с държавни безпилотни летателни системи.

През отчетния период следователите в отдел 02 „Криминален“ в НСлС са разследвали досъдебни производства за извършени престъпления по различни текстове от НК. Разследването е приключено по 25 ДП. По делата е работено ритмично, стриктно се спазват процесуалните срокове за разследване. Изпълняват се писмените указания на наблюдаващите прокурори.

От представените по-горе данни и техния анализ може да бъде направен извод, че следователите от отдел 02 „Криминален“ полагат усилия за успешно приключване на възложените им за разследване досъдебни производства в разумен срок, не се констатира необосновано забавяне на разследванията.

Създадена е много добра организация, планиране и координация на действията по разследването на следователите от отдел 02 „Криминален“ в НСлС, което води и до успешно приключване на възложените за разследване дела.

От анализа на дейността на следователите в специализиран отдел 02 „Криминален“ в НСлС се очертават няколко причини, поради които делът на приключените досъдебни производства не е по-голям, а именно: спецификата на предмета на възложените разследвания; дългият период, който е изминал от образуването на част от ДП до превъзлагането за разследване в НСлС; необезпеченост на вещи лица, сложността на експертизите и забавянето при изготвяне на заключенията, бавното изпълнение на международните молби за правна помощ и ЕЗР; честата смяна на наблюдаващите прокурори, което води до даване на нови указания, след като разследването е приключено и са изпълнени всички указания, дадени от предходен наблюдаващ прокурор.

За повишаване качеството на разследванията са предприети следните мерки:

- провеждане на работни съвещания в отдел 02 „Криминален“ в НСлС, на които се обсъждат проблемите, възникнали в хода на разследване по делата и намиране на решения, за тяхното преодоляване;

- регулярни доклади и инициране на срещи с наблюдаващите прокурори;

- включването на следователи в повече обучителни програми за повишаване квалификацията.

От всичко изложено до тук може да се направи обоснован извод, че разследваните в отдел 02 „Криминален“ досъдебни производства се отличават с особена фактическа и правна сложност, с изключително висока степен на обществена опасност с оглед на настъпилите вредни последици и с голям обществен интерес.

Специализиран отдел 03 „Стопански“ в НСлС

В специализиран отдел 03 „Стопански“ са определени: I група: Досъдебни производства за престъпления по раздели III, IV (с изключение чл. 212а от НК) и VIII от Глава пета, Глава шеста (с изключение на чл. 249 от НК), Глава осма „а“ и Глава девета от Особената част на Наказателния кодекс, както и други възложени им от директора на НСлС досъдебни производства; II група: Молби за правна помощ за престъпления по раздели III, IV (с изключение чл. 212а от НК) и VIII от Глава пета, Глава шеста (с изключение на чл. 249 от НК), Глава осма „а“ и Глава девета от Особената част на Наказателния кодекс.

През 2024 г. в отдела са разследвани общо 65 ДП или 16.5%, от общо разследваните в НСлС (395 ДП), в това число: неприключени към началото на периода – 59 ДП, или 90.8% от общо разследваните в отдела; новопостъпили – 3 ДП, от които новообразувани 1 ДП и превъзложени – 2 ДП или 4.6% от общо разследваните в отдела; продължени /възобновени след спиране, върнати с указания, върнато на прокурор от съдебна фаза, друга причина/ 3 ДП, като от тях 1 ДП е възобновено след спиране, 1 ДП е върнато на прокурор от съдебна фаза и 1 ДП – друга причина. Една част от приключените дела с мнение за прекратяване – 7 ДП са прекратени на основание чл. 24, ал. 1, т. 1 НПК, т.е. деянието не е извършено или не съставлява престъпление. 2 ДП са приключени с мнение за прекратяване на друго основание. Едно от основанията за спрените дела (5 ДП) е чл. 244, ал. 1, т. 2 НПК – извършителят на престъплението не е разкрит.

През отчетната година в Специализирания отдел 03 „Стопански“ са приключени и изпратени общо 28 дела, или 43,1% от общо разследваните, от които: с мнение за съд – 7 ДП или 25% от приключените през периода в отдела и 18.9% от общо приключените ДП с мнение за съд в НСлС за 2024 г. (37 ДП); с мнение за прекратяване – 9 ДП или 32.1% от приключените; с мнение за спиране – 8 ДП или 28.6% от приключените; с мнение за изпращане в друга служба /за присъединяване/ – 4 ДП или 14.3% от всички приключени производства. В края на отчетния период на производство са останали неприключени 37 ДП или 56.9% от общо разследваните. Причините за останалите неприключени досъдебни производства се дължат на обстоятелството, че в немалка степен възложените в отдела дела са със значителен по обем материали, характеризират се с наличие на усложнена престъпна дейност, свидетели-пострадали са обявени за ОДИ с мярка „Установяване на адрес“, изчаква се изпълнение на изпратени и все още неизпълнени ЕЗР.

През отчетния период 3 ДП са изпратени по компетентност на КПК.

Един от основните индикатори за качеството и ефективността на следствената работа е броят на върнатите от съда дела. През отчетния период в отдел 03 „Стопански“ само 1 ДП е било върнато от съда, приключено и изпратено с мнение за съд.

Средната натовареност на разследвани ДП от следователите в отдела е варидала в процентно отношение през отчетния период, като към 31.12.2024 г. средната натовареност е 6.5 ДП на един следовател.

През 2024 г. в НСлС са били на производство общо 172 молби за международна правна помощ (от тях 43, останали неприключени в началото на 2024 г., възложени през отчетния период 112 и допълнителни ММПП 17), от които на специализиран отдел 03 „Стопански“ са възложени за изпълнение 38 ММПП или 22.1% от общо възложените за цялата служба. От тях: останали неприключени в началото на периода – 10 ММПП или 26.3% от общо възложените за изпълнение; възложени през периода /вкл. допълнително възложени/ – 28 ММПП или 73.7% от общо възложените за изпълнение.

За отчетния период в отдела са приключени 33 ММПП или 24.4% от общо приключените в НСлС – 135 ММПП.

Най-много молби за международна правна помощ са получени от Украйна – 11, следват изпратени молби са съответните компетентни органи от Република Турция – 7, Конфедерация Швейцария – 4, Република Беларус – 4. Изпълнението е в разумни срокове, като по-голяма част от тях са изпълнени в едномесечен и двумесечен срок от възлагането им. В края на отчетния период, неприключените ММПП, по които продължава провеждането на действия по разследването са 5.

Констатации и изводи за дейността на отдела

Досъдебните производства, разследвани в отдел 03 „Стопански“ в по-голямата си част се отличават с фактическа и правна сложност, значителен по обем материали, характеризират се с наличие на усложнена престъпна дейност. Констатирант се следните обективни причини за продължително разследване на досъдебните производства: ДП се характеризират с наличие на усложнена престъпна дейност; инкриминираният период от време обхваща повече от една година, което налага събирането на голям обем доказателствен материал; по делата се назначават комплексни експертизи, изискващи продължително време за извършването им и изготвянето на съответното експертно заключение; по една част от делата се чака изпълнението на изпратени ЕЗР до различни държави; налице са и ДП, по които лица, чиито разпит е наложителен, не са установени на известните адреси и са обявени за издирване с мярка „Установяване на адрес“ или се намират извън пределите на Република България.

През 2024 г. следователите от отдел 03 „Стопански“ са работили на екипен принцип по 13 ДП, като част от екипите са създадени преди отчетния период. В тази статистика са включени 9 ДП, които са взети на отчет в другите отдели на НСлС и по които следователи от отдел 03 „Стопански“ участват в разследващите екипи, но не са водещи. Следва да се отбележи, че от посочените 13 ДП – 2 ДП, от възлагането им за

разследване в НСлС до настоящия момент се разследват изцяло и единствено от следовател от отдела.

Средната натовареност в отдел 03 „Стопански“ при средномесечен брой действително работили следователи, отнесена към средната натовареност в НСлС при средномесечен брой действително работили следователи е както следва:

Среден брой разследвани ДП от един следовател в отдел 03 „Стопански“ – 6.50, при средна натовареност на следовател в НСлС – 6.93; среден брой приключени ДП от един следовател в отдела – 2.80, при среден брой приключени ДП от един следовател в НСлС – 2.75; среден брой приключени с мнение за съд ДП на един следовател в отдела – 0.70, при среден брой приключени с мнение за съд ДП на един следовател в НСлС – 0.65; среден брой изпълнявани ММПП от един следовател в отдела – 3.80, при среден брой изпълнявани ММПП от един следовател в НСлС – 3.02; среден брой приключени ММПП от един следовател в отдела – 3.30, при среден брой приключени ММПП от един следовател в НСлС – 2.37; среден брой разследвани ДП и ММПП на един следовател от отдела – 10.30, при среден брой разследвани ДП и ММПП на един следовател в НСлС – 9.95; среден брой приключени ДП и ММПП на един следовател от отдела – 6.10, при среден брой приключени ДП и ММПП на един следовател в НСлС – 5.12.

На следователите от отдела не са налагани дисциплинарни наказания през отчетния период. Един следовател е с висящо дисциплинарно производство, образувано във връзка с изпълнение на служебните си задължения преди да встъпи в длъжност като следовател в НСлС.

Актуализирани са методиките за „Назначаване на експертизи в досъдебното производство“, един следовател е участвал при актуализиране на „Методика за разследване на престъпления, свързани с въздухоплавателния транспорт“, един следовател е актуализирал „Методика за разследване на престъпления при използването на атомната енергия за мирни цели“, един следовател е участвал в актуализиране на „Методика за провеждане на разпит на лица чрез видеоконференция или телефонна конференция“.

От представените по-горе данни може да бъде направен извод, че през отчетната 2024 г. в отдела са положени усилия за срочно и качествено приключване на възложените досъдебни производства в разумен срок. Приключените ДП и ММПП са 6.10, като за сравнение, през 2023 г. е бил 5.36. Отчетните резултати могат да бъдат определени като много добри. Приключените досъдебни производства са с 18.1% повече от досъдебните производства, приключени през 2023 г. при реално работещи 10 следователи. Следва да се отбележи, че малкият брой на новопостъпили в отдела ДП е дал възможност и усилията на следователите са били основно насочени към приключване на разследванията по останали от предходен период дела.

Констатират се обективни причини за продължително разследване на досъдебните производства, а именно: събиране, анализ и оценка на голям обем от доказателствен материал; назначаване на сложни комплексни експертизи, които изследват дейността на различни субекти за дългогодишен период от време и приобщената в тази връзка значителна по обем документация; констатира се неравномерно разпределение на досъдебните производства на случаен принцип чрез модула за случайно разпределение, което води до дисбаланс и различна натовареност на отделните следователи и до невъзможност за оптимално използване капацитета на всички следователи. Това частично се компенсира посредством създаването на екипи за разследване или възлагане на отделни действия по разследването с постановления по чл. 218 НПК.

Сравнително ниският процент на приключени досъдебни производства се дължи на обстоятелството, че в не малка степен възложените в отдела дела изискват разпити на множество свидетели, предявяване на материалите от разследването на пострадали лица, свързано с придвижване на същите от различни градове на България. Значителните по обем материали, предполагат назначаването на сложни, комплексни експертизи, както и ангажирането на чужди юрисдикции, което е свързано с удължаване срока на разследване.

Добри резултати дава практиката на осъществяване на работни срещи между разследващия орган и наблюдаващия прокурор, на които се обсъждат проведените до

момента действия по разследването и се набелязват нови такива, които да ускорят разследването. В отдел 03 „Стопански“ следва да бъдат осигурени оптимални условия за приключване на останалите дела на производство, образувани в предходни години.

Специализиран отдел 04 „Финансови разследвания“ в НСлС

Съгласно функционалната компетентност на следователите отдел 04 „Финансови разследвания“ в НСлС се възлагат за разследване досъдебни производства и молби за правна помощ с особена фактическа и правна сложност за престъпления по Глава седма от Особената част на Наказателния кодекс, както и за престъпления по други текстове от НК, възложени от директора на НСлС и заместник на главния прокурор по разследването.

В началото на отчетния период на производство в отдела са били 69 ДП, които представляват 22% от общия брой от 313 неприключени досъдебни производства в НСлС към 01.01.2024 г.

През 2024 г. на следователите от специализиран отдел 04 „Финансови разследвания“ в НСлС, на основание чл. 194, ал. 2, изр. 2 НПК са възложени общо 4 ДП с особена фактическа и правна сложност за престъпления по Глава седма от Особената част на Наказателния кодекс. Възобновени и върнати за разследване с указания от наблюдаващия прокурор са 5 ДП.

Общият брой разследвани досъдебни производства в отдела през периода е 78, което представлява 19.8% от общо разследваните през 2024 г. 395 ДП в НСлС.

Възложените за разследване на следователи от отдел 04 „Финансови разследвания“ в НСлС през 2024 г. 9 ДП, съставляват 11% от общо възложените на основание чл. 194, ал.2 НПК на НСлС 82 ДП. През годината се запазва тенденцията за намаляване броя на възлаганите за разследване досъдебни производства на следователи от НСлС, в т.ч. и при възлагането на дела за престъпления против данъчната, финансовата и осигурителната система.

При възлагането на делата продължава тенденцията, възложените за разследване през 2024 г. и в частност на следователи от отдел 04 „Финансови разследвания“ да е на основание чл. 194, ал. 2, пр. 2 НПК (по разпореждане на главния прокурор или на оправомощен от него заместник) спрямо тези, които са възложени на основание чл. 194, ал. 2, пр. 1 НПК (дела от пряката компетентност на НСлС).

Възложените за разследване на следователи от отдела новообразувани досъдебни производства са 4, които съставляват 7% от общо 57 новообразувани досъдебни производства, възложени за разследване на следователи от НСлС.

През 2024 г. в специализиран отдел 04 „Финансови разследвания“ са приключени и изпратени общо 33 ДП, което съставлява 42.3% от разследваните в отдела досъдебни производства и 21 % от приключените в НСлС през отчетния период 157 разследвания, от които: с мнение за съд – 8 ДП, което съставлява 24.2% от приключените в отдела през периода или 21.6% от приключените в НСлС досъдебни производства с мнение за съд; с мнение за прекратяване – 20 ДП, което съставлява 60.6% от приключените в отдела през периода или 26% от приключените в НСлС досъдебни производства с мнение за прекратяване; с мнение за спиране – 5 ДП или 15.2% от приключените производства в отдела, или 16.1% от приключените в НСлС досъдебни производства с мнение за спиране.

Привлечени към отговорност за извършени престъпления са 16 лица, пълнолетни български граждани. В края на 2024 г. на производство в отдела са останали неприключени 45 ДП или 18.9% от общо 238 неприключени досъдебни производства в НСлС.

Постъпили за изпълнение са 10 международни следствени поръчки и по две, приключени от минал период, са възложени допълнителни действия по разследването. В началото на периода са останали неизпълнени 4 ММПП от минал период, като общо през периода следователите от отдела са работили по 16 ММПП.

Изпълнени са 12 от международните следствени поръчки, което съставлява 75% от възложените в отдела през отчетния период, в края на който са останали неизпълнени 4

ММПП, по които все още се провеждат действия по разследването, съгласно исканията на отправната страна и разпорежданията на наблюдаващия прокурор.

Средната натовареност – среден брой разследвани ДП и ММПП на един следовател от отдела за отчетния период е била 6.71 разследвани ДП и ММПП.

В отдел 04 „Финансови разследвания“ от общо 78 ДП, разследвани през отчетния период, по 6 са сформирани разследващи екипи с участието на следователи от отдела. По 7 ДП следователи от отдела са включени в екипи за разследване на досъдебни производства, с водещи следователи от отдел 01 „Специализиран“, 02 „Криминален“, отдел 05 „Аналитично-методически“ и отдел 06 „Киберпрестъпления“, като същите участват активно в извършването на действия по разследването за установяване на обективната истина по всяко от делата. Създадените разследващи екипи работят при спазване на утвърдените от директора на НСлС Правила за сформирането на разследващи екипи по досъдебни производства и изпълнение на молби за правна помощ и европейски заповеди за разследване, възложени на следователите от Националната следствена служба.

Работата в екип по делата с фактическа и правна сложност е предпоставка за събирането на доказателства, включени в предмета на доказване по даденото досъдебно производство и възможност за неговото приключване и решаване по същество от наблюдаващия прокурор в разумен срок. Констатира се все по-малко пропуски при планиране и извършване на отделните действия по разследването между членовете на екипите, което от своя страна води до оптимизиране работата по съответното разследване и максимално използване капацитета на всички участващи в разследващия екип.

Констатации и изводи за дейността на отдела

Работата на следователите от отдел 04 „Финансови разследвания“ в НСлС се отличава с висока ефективност и качество на разследването, като компетентността е в широк спектър. Констатира се стремеж разследванията да приключват в разумни срокове и да бъдат решавани по същество от наблюдаващите прокурори, като незначителна част от приключените дела са изпратени с мнение за спиране.

За отчетния период средната натовареност на следователите в отдел 04 „Финансови разследвания“ в НСлС е, както следва: средния брой разследвани ДП от един следовател в отдела е 5.57, при средна натовареност на следовател в НСлС – 6.93 (за сравнение през 2023 г. е бил 7 към 7.46 в НСлС); средния брой приключени ДП от един следовател в отдела е 2.36, при среден брой приключени ДП от един следовател в НСлС – 2.75 (за сравнение през 2023 г. е бил 2.14 към 2.33 в НСлС); средния брой приключени с мнение за съд ДП на един следовател в отдела е 0.57, при среден брой приключени с мнение за съд ДП на един следовател в НСлС – 0.65 (за сравнение през 2023 г. е бил 0.43 към 0.57 в НСлС); средния брой изпълнявани ММПП от един следовател в отдела е 1.14; средния брой приключени ММПП от един следовател в отдела е 0.86; средния брой разследвани ДП и ММПП на един следовател от отдела е 6.71; средния брой приключени ДП и ММПП на един следовател от отдела е 3.21, за сравнение през 2023 г. е бил 3.29.

Поради занижения брой на новопостъпили и продължени ДП в отдела през 2024 г. се наблюдава активизиране на следствените действия по приключване на разследванията и от общо 78 разследвани през 2024 г. ДП – общо приключените са 33 ДП, което съставлява 42.3% от разследваните ДП. Към 31.12.2024 г. на производство са останали 45 ДП.

Приключват се с мнение за предаване на съд досъдебни производства с фактическа и правна сложност и с немалък обем доказателствен материал, провеждани за престъпления против данъчната и финансовата система на страната, при които в предмета на доказване често пъти попадат по три и повече търговски дружества, както и дружества от страни - членки на ЕС, множество контрагенти и лица, имащи пряко или косвено отношение към предмета на доказване.

Независимо от изложеното, с оглед обема на разследване, фактическата и правна сложност на повечето досъдебни производства, разследването по този вид дела продължава повече от две години, поради следните причини: образуване на досъдебни

производства за престъпление по чл. 255 от НК с включване в предмета на разследване на повече от едно данъчно задължено лице, при което на практика се провежда разследване по няколко досъдебни производства; разширяване предмета на доказване; чести смени на наблюдаващия прокурор и последвалите в резултат на това указания за извършване на допълнителни действия по разследване; различна преценка на събрания доказателствен материал от прокурорите, наблюдаващи разследването до приключването му.

С цел оптимизиране работата по този вид престъпления следва да се обсъдят и да бъдат сведени до минимум проблемите, водещи до забавяне на разследването, подобряване работата на следователите и прокурорите при разследване на този вид престъпления, уеднаквяване практиката и повишаване ефективността на разследването.

Като приоритети в организацията на работа в отдел 04 „Финансови разследвания“ през 2024 г. се очертават:

- ✓ Създаване на условия за максимално използване капацитета на следователите в условията на повишена натовареност.

- ✓ Активна работа за преодоляване на субективните фактори, водещи до забавяне на делата.

- ✓ Подобряване на комуникацията с прокуратурата и изграждане на работещ екип следовател/прокурор, чрез провеждане на периодични работни срещи с прокурори по конкретни досъдебни производства.

- ✓ Приключване на останалите на производство дела, образувани преди 2020 г.

- ✓ Контрол върху качеството и срочността на разследване.

- ✓ Повишаване ефективността на разследването, в т.ч. и чрез използване на екипния принцип на работа по досъдебни производства с особена фактическа и правна сложност, включително и чрез създаване на съвместни екипи със следователи от следствените отдели в страната.

- ✓ Повишаване на професионалната квалификация на следователите чрез подходящи организационни формати.

Анализът на данните за 2024 г. сочи за устойчивост в броя на досъдебните производства, приключени от следователите в отдел 04 „Финансови разследвания“, които са 2.36 от един следовател. За сравнение през 2023 г. приключените ДП са били 2,14 на един следовател.

От представените по-горе данни и анализа на резултатите от дейността на следователите и съдебните служители в отдела, може да бъде направен извод, че през отчетният период в отдел 04 „Финансови разследвания“ е създадена необходимата организация за приемане, анализ, планиране, провеждане на действията по разследването и приключване на възложените за разследване досъдебни производства.

В отдела е създадена необходимата организация за приемане, анализ и планиране на действията по разследването, с цел разкриване на обективната истина и своевременно приключване на възложените за разследване досъдебни производства на следователите от отдел 04 „Финансови разследвания“ в НСлС.

Специализиран отдел 05 „Аналитично–методически“ в НСлС

Функционалните задължения на следователите в отдел 05 „Аналитично-методически“ се осъществява в следните направления: дейност по разследването по възложените им досъдебни производства; аналитично-методическа дейност – оказване на методическа помощ на следователите от окръжните следствени отдели в окръжните прокуратури, по конкретни разследвания; изготвяне на доклади, информации, анализи на дейността на НСлС и окръжните следствени отдели в окръжните прокуратури; участие в действия по разследване и оказване помощ на следователи от другите отдели в НСлС.

Дейност по разследване

През 2024 г. следователите от отдел 05 „Аналитично-методически“ са провеждали разследване по 32 ДП. Останали неприключени към началото на периода 01.01.2024 г. са 25 ДП, които са с две ДП по-малко от предходния отчетен период.

Приключени са 18 ДП, от тях: с мнение за съд – 3 ДП; с мнение за прекратяване на основание чл. 24, ал.1, т.1 от НК – 8 ДП; с мнение за прекратяване на друго основание – 4 ДП; 2 ДП са приключени с мнение за спиране и 1 ДП е изпратено по компетентност на друг орган. Останали неприключени в края на периода 31.12.2024 г. – 14 ДП.

Средният брой на разследвани ДП през 2024 г. на един следовател в отдел 05 „Аналитично-методически“ е 6.40, а средният брой на приключените ДП от един следовател е 3.60 ДП, при 2.00 ДП за предходния отчетен период – 2023 г. Средният брой приключени ДП през отчетния период с мнение за съд на един следовател е 0.60.

През 2024 г. в отдел 05 „Аналитично-методически“ в НСлС са изпълнявани общо 7 молби за правна помощ/международни следствени поръчки/, като от предходния период за 2023 г. е останала неизпълнена 1 ММПП. Възложени през периода са 6 молби за правна помощ. В края на отчетния период се констатира 1 ММПП останала неизпълнена.

Аналитично-методическа дейност

Освен дейност по разследване, на отдел 05 „Аналитично-методически“ са възложени и други функции: Оказване на методическа помощ на следователите от окръжните следствени отдели в окръжните прокуратури по конкретни разследвания; По заповед на главния прокурор – участие в осъществяването на ревизионната дейност на отдел 06 „Административен“ при ВКП по отношение на окръжните следствени отдели в окръжните прокуратури; Изготвяне на доклади, информации и анализи на дейността на НСлС и окръжните следствени отдели в окръжните прокуратури; Подготвяне на проекти на становища по въпроси, касаещи дейността на НСлС и окръжните следствени отдели; Проучване на статистическите анализи и други обобщени данни за дейността на НСлС и на окръжните следствени отдели в окръжните прокуратури и предлагане на конкретни мерки за подобряване срочността и качеството на разследването; При възлагане от директора на НСлС или негов заместник изготвяне на криминологични анализи за състоянието, структурата, динамиката, причините и тенденциите на престъпността, подпомагани от експерти; Изготвяне и актуализиране на типови методики за разследване на определени видове престъпления, при съгласуване и взаимодействие с отдел 05 „Аналитичен“ при ВКП; Участие в работни групи по изготвяне на становища във връзка с изработването на нормативни актове и в изготвянето на проекти на вътрешни актове в НСлС; Съдействие за изработването и организиране на изпълнението на програмите за обучение и за повишаване на квалификацията на следователите от НСлС и окръжните следствени отдели в окръжните прокуратури; Събиране, анализиране и поддържане на регистър за информацията относно проведени обучения с участието на следователи от НСлС по теми и по обучаеми лица. Периодично предоставяне на информация на директора на НСлС за завършени обучения на следователи от НСлС.

През 2024 г. от следователите в отдела са изработени 78 административни преписки, с 27 повече от предходния период /при 51 административни преписки през 2023 г./ По всяка от тях са изготвени проекти на отговори на получените писма и запитвания от съда, прокуратурите в страната, други разследващи органи и институции. Към 31.12.2024 г. всички административни преписки са приключени.

Всеки месец се обобщава изпратена от СлО към ОП и СлО при СГП статистическа информация за разследвани досъдебни производства и обобщена статистическа справка за досъдебните производства, върнати на осн.чл. 242, ал. 2 НПК и чл. 249, ал. 2 НПК за периода – 672 справки.

Ежемесечно отделите в НСлС предоставят информация за разследваните досъдебни производства и МПП, която се проверява с цел осъществяване на контрол за недопускане пропуски в статистиката – 72 справки. Ежемесечно се предоставя информация и за работата на Националната следствена служба на директора на НСлС и неговите заместници, която включва статистически справки за досъдебните производства и ММПП, както и поименни справки на следователите, за възложените и приключените досъдебни производства и ММПП – 168. Изготвят се ежедневни справки на досъдебните

производства и молбите за правна помощ, разследвани в НСлС, които се предоставят на съдебния администратор – 251.

Изготвени са два годишни доклада, респективно за дейността на НСлС и за дейността на окръжните следствени отдели към окръжните прокуратури.

В отдела се изготвят и справки за наличие на постановен краен прокурорски акт или влязло в сила решение на съда за наличните парични гаранции по набирателната сметка на ПРБ – при извършване на годишната инвентаризация на разчетите в Прокуратура на Република България – Главен прокурор – 129 ДП. Изготвят се справки за етапа на разследване на досъдебните производства, по които има налични веществени доказателства в складовете на НСлС, трезора и др. – при извършване на годишна инвентаризация на веществените доказателства, иззети по досъдебните производства и молби за правна помощ, разследвани от следователи в НСлС – 100 ДП.

По данни от ЕИСП от съдебните служители са изготвени 5 304 статистически и типови справки в ЦИССС и са регистрирали информация в ЦИССС относно събития по досъдебни производства и молби за правна помощ, разследвани в НСлС – 1 926 събития.

В отдела се поддържа архив от литерни дела по досъдебните производства и молбите за правна помощ, разследвани в НСлС, които ежедневно се окомплектоват.

Поддържа се и се актуализира информацията на Водомствената информационна страница на ПРБ, подстраница „Национална следствена служба“, съгласно определения от директора на НСлС ред – публикувани 163 документа. Въвеждат се данни за завършени обучителни мероприятия на следователи и служители от НСлС в електронните кадрови дела на модул „Обучения“ на ПРБ – 51.

В отдела се водят и поддържат следните регистри: регистър за неприключените досъдебни производства с причинена смърт; регистър на спрените досъдебни производства, разследвани в НСлС, регистър (справка) за разследваните досъдебни производства, попадащи в обхвата на електронния регистър за срочността на разследването и произнасянето на прокурор по ДП с обвиняеми лица; регистър за владееене на чужди езици на магистрати; регистър за определените членове и техни представители от НСлС в Национални съвети, централни комисии, работни групи и др.; регистър на изпратени и получени досъдебни производства за 2024 г..

Съдебните служители от отдела са съдействали, чрез техническа помощ на следователите, при изготвянето на 12 методики. Чрез извеждане на справки от ЦИССС и УИС са съдействали при изготвяне на текущи атестации на двама следователи.

Експертите от отдела са осъществявали методическа помощ на операторите на ЦИССС в окръжните следствени отдели при регистрирането на данни от системата, както и при изготвяне на статистическите отчети; извършване на проверки за пълнота и коректност на всички въведени в ЦИССС технологични документи на неприключените към предходната година досъдебни производства и изпълнените молби за правна помощ.

През 2024 г. следователите от отдел 05 „Аналитично-методически“ в НСлС са взели участие в работни групи, комисии и проверяващи екипи¹¹. От следователи от отдела е изготвен проект на образец на формуляр за индивидуална оценка на пострадалите от престъпления и представянето му на Националния съвет за подпомагане и компенсация на пострадалите от престъпления. Изготвени са становища до: Комисията по правни въпроси в Народното събрание, обсъждане за второ гласуване на законопроект за изменение и

¹¹ Национална конференция на тема „Превенция и борба с трафика на хора: добри практики и устойчиви решения.“; Работна група за подготовка на законодателни изменения във връзка с процедура за нарушение № 2021/2098 на Европейската комисия за неизпълнение от страна на България на задълженията за транспониране в българското законодателство на директива 2012/2013 ЕС от 22.05.2012 г. относно Правото на информация в Наказателното производство; Работна група във връзка с Доклада на Република България по Фаза 4 от мониторинга по прилагането на Конвенцията за борба с подкупването на чужди лица в международните търговски сделки на ОИСР; Работна група в МП, относно препоръките на Доклада MONEYVAL и FATF за конфискация, отнемане, обезпечаване, налагане на мерки за обезпечаване, замразяване и относно управление на иззето или конфискувано имущество; Работна група за подготовка на проект на Закон за изменение и допълнение на Закона за съдебната власт – изготвяне на законодателни изменения в ЗСВ съответствие с Решение № 13 от 26.07.2024 г. по конституционно дело № 1/2024 г.; Комисията по професионална етика към Прокурорската колегия на ВСС по Протокол № 16/31.10.2024 г. работна група за изготвяне на нов проект на Кодекс за етично поведение на българските прокурори и следователи.

допълнение на НПК, № 49-302-01-55, внесен от Министерския съвет на 14.09.2023 г. На четирима следователи от отдела е възложено да извършат актуализация на изготвени методики за разследване на конкретни престъпления, с оглед привеждането им в съответствие с действащото законодателство и съдебна практика.

Констатации и изводи на дейността на отдела

С оглед общата натовареност на следователите в отдел 05 „Аналитично-методически“, следва да се отбележи детайлната статистическа справка по ДП, ММПП, ЕЗР и др. при действително работили за периода следователи: среден брой на разследвани ДП и ММПП на един следовател – 7.80; среден брой приключени ДП и ММПП на един следовател – 4.80; среден брой разследвани ДП от един следовател – 6.40; среден брой приключени ДП от един следовател – 3.60, при среден брой приключени ДП от един следовател в НСлС – 2.75, и се явява един от най-високите в НСлС през 2024 г.; среден брой приключени ДП с мнение за съд – 0.60; среден брой изпълнявани ММПП от един следовател – 1.40; среден брой приключени ММПП от един следовател – 1.20.

Работата на следователите от отдела се отличава с високо качество на разследването, като компетентността е в широк спектър. Следователите в отдела спазват стриктно процесуалните срокове за разследване и изпълняват писмените указания на наблюдаващите прокурори. Във възможно най-кратки срокове се изпълняват възложените ММПП.

По-голямата част от разследваните в отдела досъдебни производства изискват задълбочено запознаване с голям обем от законови и подзаконови нормативни актове в съответната област. Събирането, анализирането и оценката на доказателствения материал са причина някои от разследванията да се провежда за по-дълъг период от време. Предметът на досъдебните производства включва множество престъпления, участие на повече от едно обвиняеми лица, като се установяват и особено тежки случаи, предвид характера и размера на вредите, причинени с деянието.

През отчетния период не са констатирани нарушения, допускани от следователите и служителите в отдела и не са налагани дисциплинарни наказания.

От представените по-горе данни и техния анализ може да бъде направен извод, че работата на следователите от отдел 05 „Аналитично-методически“ се характеризира с ритмичност на следствените действия по досъдебни производства и следствени поръчки и осъществяване на оптимална организация по отношение на възложените им за изпълнение административни преписки. Притежават необходимите умения за планиране и управление на времето, за рационално разпределение и групиране на поставените задачи с оглед изпълнението им в поставените срокове.

Специализиран отдел 06 „Киберпрестъпления“ в НСлС

Специализираният отдел 06 „Киберпрестъпления“ е създаден и функционира от 01.09.2022 г.

През 2024 г. разследване по възложените дела и молби за правна помощ са провеждали 5 следователи, като трима от тях са командировани от Следствения отдел в СГП и ОСлО в ОП – Варна, единият от които е работил в отдела 6 месеца през 2024 г.

Магистратите в отдел 06 „Киберпрестъпления“ за отчетния период са провеждали разследване по 57 ДП, определени както чрез принципа на случайно разпределение, така и в сформирани със заповед на Директора на НСлС разследващи екипи и определени от наблюдаващите прокурори.

Досъдебните производства в началото на периода са били 37, постъпилите в отдел 06 „Киберпрестъпления“ досъдебни производства за разследване през отчетния период са общо 20 ДП, от които 13 нови досъдебни производства (новообразувани – 8 ДП, 4 ДП превъзложени и 1 ДП образувано чрез разделяне и 7 ДП продължени).

Следователи от отдел 06 „Киберпрестъпления“, са участвали в 3 екипи по досъдебни производства, с водещи следователи от други отдели в НСлС.

Приключените са 22 ДП, което съставлява 38.6% от общо разследваните за отчетния период, от тях: с мнение за предаване на обвиняемия на съд са приключили 6 ДП

със 6 обвиняеми лица; с мнение за спиране са приключени 6 ДП, с мнение за прекратяване са приключили 7 ДП; изпратени за присъединяване на друг орган са 3 ДП. В края на периода неприключени са 35 ДП.

Неприключените молби за международна правна помощ в началото на периода са били общо 16. Молбите за правна помощ, възложени за изпълнение на следователите от отдела са били 22 и 5 допълнително възложени. Общо на производство в отдел 06 „Киберпрестъпления“ през периода са били 43 ММПП, от които 32 ММПП са приключени, което е средно по 6.40 молби за правна помощ на следовател през 2024 г. и се явява най-високият показател в службата.

През 2024 г. средният брой на разследвани досъдебни производства и молби за правна помощ на следовател от отдел 06 „Киберпрестъпления“ са 20.00, което е най-високият показател в службата. Приключени са средно 10.80 досъдебни производства и молби за правна помощ на следовател от отдел 06 „Киберпрестъпления“, което също е най-високият показател в службата.

През отчетния период са сформирани разследващи екипи по 12 досъдебни производства. Тази мярка спомага за ускоряване на работата по обемни и сложни от фактическа и правна гледна точка дела. Екипният принцип дава възможности и за извършване в кратък срок на множество действия по разследването, което обезпечава събирането на повечето доказателства в начален етап на разследването и дава възможност за правилното определяне на предмета на делото и успешното му приключване.

За повишаване качеството на разследванията следователи от отдела се включиха в обучителни програми за покриване на изисквания за получаване на професионални сертификати, свързани с работата. За отчетния период всички 5 следователи от отдел 06 „Киберпрестъпления“ са участвали в провеждани обучения в страната и чужбина, като броят на обученията и семинарите, в които са участвали е 11. Двама от следователите са участвали в две междуведомствени работни група към Министерство на правосъдието за промени в НК и НПК.

Дейността на следователите в отдел 06 „Киберпрестъпления“ в отчетния период е подпомагана от двама съдебни деловодители. За извършване на обективен анализ на работата на администрацията се следи за изпълнението на въведената организация за ежедневен отчет на количеството на извършваната от съдебните служители дейност по подпомагане работата на следователите, чрез попълване на електронни форми за отчет на извършваната работа и дейността по оформяне и изпращане на документацията по дела и следствени поръчки.

Констатации и изводи по дейността на отдела

Работата на следователите от отдел 06 „Киберпрестъпления“ се отличава с висока ефективност и качество на разследването.

Средната натовареност на следователите от отдела по разследвани досъдебни производства и международни молби за правна помощ /разследвани като титуляри и водещи следователи в екип/ е 20 ДП и ММПП – най-висока в НСлС. Средният брой разследвани ДП от един следовател в отдела е 11.40, при средна натовареност на следовател в НСлС – 6.93; средният брой приключени ДП от един следовател в отдела е 4.40, при среден брой приключени ДП от един следовател в НСлС – 2.75; средният брой приключени с мнение за съд ДП на един следовател в отдела е 1.20, при среден брой приключени с мнение за съд ДП на един следовател в НСлС – 0.65; средният брой изпълнявани ММПП от един следовател в отдела е 8.60, при среден брой изпълнявани ММПП от един следовател в НСлС – 3.02; средният брой приключени ММПП от един следовател в отдела е 6.40, при среден брой приключени ММПП от един следовател в НСлС – 2.37; средният брой разследвани ДП и ММПП на един следовател в отдела е 20.00, при среден брой разследвани ДП и ММПП на един следовател в НСлС – 9.95; средният брой приключени ДП и ММПП на един следовател от отдела е 10.80, при среден брой приключени ДП и ММПП на един следовател в НСлС – 5.12.

Голяма част от досъдебните производства, възложени за разследване в отдела се отличават със специфичен предмет на разследване, значителен по обем материали,

характеризират се с наличие на престъпна дейност на повече от две лица, на голям кръг пострадали, както и на квалифициращи престъпната дейност признаци. По почти всички от тях се изисква събирането и анализът на голям брой доказателствен материал, включително и електронни доказателства. Голяма част от тези доказателства се съхраняват на сървъри извън територията на Република България, което налага изпращането на молби за правна помощ и европейски заповеди за разследване, което значително удължава срока за разследване по досъдебните производства. По част от делата се изисква работа със специфични софтуерни инструменти за оглед и анализ на транзакции на криптоактиви.

Делата се отличават с фактическа и правна сложност и изискват задълбочена и аналитична работа за успешното им приключване. От страна на ръководството на службата са осигурени оптимални условия за активни действия по разследването, съдействие от различни държавни институции, осигуряване на достъп до необходимите за работата на отдела софтуерни платформи и изключително добра съвместна работа на отдела с чуждестранните ни партньори от САЩ и Великобритания.

Въпреки големия обем от събирани доказателства и усложнената престъпна дейност, по голяма част от делата всички колеги от отдела полагат усилия за срочно приключване на възложените им разследвания във възможно най-кратки срокове. За съжаление това не винаги е осъществимо поради спецификата на предмета на разследване, необходимостта от назначаване на експертизи за изследване на изключително голям брой иззети информационни носители и прекомерната заетост на експертите от отдел „Криминалистика“ на НСлС, поради недостатъчната техническа и кадрова обезпеченост на експертите.

От анализа на дейността на следователите в отдела се очертават няколко причини, поради които не е по-голям делът на приключените досъдебни производства: спецификата на самия предмет на възложените разследвания, дългият период в някои случаи, който е изминал от образуване на ДП до превъзлагането му за разследване в НСлС, големият обем на досъдебните производства, сложността на експертизите и проблемът с намирането и ангажирането на вещи лица, чиято компетентност е по-специфична, необходимостта от получаване на резултати от изпратени молби за правна помощ до голям брой чужди държави, включително и офшорни зони.

Друг от големите проблеми е текучеството в отдела, което е обусловено от продължителността на конкурса за повишаване и преместване на следователи в НСлС, както и от промените в ЗСВ, с които срокът за командироване е ограничен до 6 месеца в рамките на една година. Тези законодателни промени се отразяват негативно на възможността за попълване на отдела, както и на обучението на следователите и на ритмичността при разследване на дела с особена фактическа и правна сложност.

Част от постъпилите новообразувани дела са по Глава девета „а“ от НК и са свързани с проследяване на транзакции на криптоактиви. Разследването им изисква запознаване с голям обем нормативна база, свързана с организацията на киберсигурността на различни държавни органи, задълбочено запознаване с голям обем от закони и подзаконови нормативни актове, както и със съответните технически данни и изисквания, логистика по ангажиране участието на различни институции, както и активна помощ от различни чуждестранни партньори.

Част от провежданите разследвания са за извършени престъпления в чужбина. Разследването по тези производства е обвързано със събиране на информация със съдействието на компетентните български и чуждестранни служби, както и изпращане на предложения за изпращане на молби за правна помощ.

Следователите в отдел 06 „Киберпрестъпления“ стриктно спазват процесуалните срокове за разследване. Изпълняват се в срок писмените указания на наблюдаващите прокурори. От следователите от отдела не са допускани нарушения, които да доведат до влошаване на комуникацията с други държавни органи.

От представените по-горе данни и техния анализ може да бъде направен извод, че следователите полагат усилия за успешно приключване на възложените им за разследване ДП и ММПП в разумен срок, не се констатира необосновано забавяне на разследванията.

Създадена е добра организация и планиране на действията по разследването на следователите от отдел 06 „Киберпрестъпления“, което следва да доведе и до успешно приключване на възложените за разследване следствени дела.

Отчетните резултати за 2024 г. могат да бъдат определени като много добри за функционирането на отдел 06 „Киберпрестъпления“.

РАЗДЕЛ III

АНАЛИЗ НА ДЕЙНОСТТА НА СПЕЦИАЛИЗИРАНАТА АДМИНИСТРАЦИЯ НА НСЛС И ЗА ДЕЙНОСТТА НА ОТДЕЛ ЕИСПП

Специализираната администрация на НСлС се ръководи от съдебен администратор, подпомаган от административен секретар и се организира в: отдел „Оперативен дежурен център“; отдел „Криминалистика“; служба „Регистратура и деловодство“; служба „Документно обслужване“; служба „Архив“; служба „Защита на класифицираната информация“ и служители в специализираните отдели за разследване в НСлС.

Дейността на Националната следствена служба по направления финансово-стопански дейности, човешки ресурси, правни дейности, вътрешен одит, информационно обслужване и технологии, институционални и международни отношения, връзки с обществеността и протокол, стопанисване на сградния фонд и техническо обслужване, се осигурява от служители в общата администрация в състава на АГП.

Отдел „Оперативен дежурен център“ в НСлС

Служителите от отдел „Оперативен дежурен център“ в НСлС подпомагат оперативно работата на следователите при разследването по досъдебни производства и молби за правна помощ и осигуряват работата на дежурните следователи, като осъществяват: непрекъснато дежурство за наблюдение на оперативната обстановка в страната, приемане на информация за извършени престъпления и докладването ѝ на директора на НСлС и заместник на главния прокурор по разследването; оперативно управление на силите и средствата на НСлС по всяко време на денонощието; координиране на действията с други държавни органи; изготвяне на справки от съответните информационни фондове в извънработно време, по искане на ръководителя на разследващия екип, при спазване на определения от директора на НСлС ред; технически контрол на сградите и територията на НСлС, постоянно следене на изградените в Националната следствена служба системи за сигурност (система за контрол на достъпа, сигналноохранителна и сигналнооповестителна системи, система за видеонаблюдение и пожароизвестителна система) и предприемане на съответни действия за поддържането на системите в изправност; осъществяване на пропускателния режим в сградите на НСлС.

През 2024 г. в оперативния дежурен център са получени, регистрирани и докладвани общо 142 сигнала и съобщения за произшествия, извършени престъпления и други от общественозначим характер. За сравнение, през 2023 г. са постъпили 143 сигнала.

Всички получени сигнали своевременно са докладвани на директора на НСлС, а при негово отсъствие – на определен заместник-директор. По-важни моменти, свързани с получените сигнали в отдел „Оперативен дежурен център“ в НСлС:

- Железопътна катастрофа с 12 пострадали лица в района на Централна гара, град София, при която маневрен локомотив удря пътническа композиция. Сигналът постъпва в оперативния дежурен център в НСлС от дежурния служител на СДВР. За инцидента е уведомен и.ф. директорът на НСлС, по чието нареждане се сформира разследващ екип за посещение на местопроизшествието в състав от двама следователи, криминалист и

шофьор. Екипът е обезпечен с мобилен център за разследване (снабден с криминалистично оборудване) и др.;

- Железопътна катастрофа в района на селата Телиш и Долни Дъбник, област Плевен, при която пътнически влак блъска двама железопътни работници. Сигналът за инцидент със загинало лице е подаден в оперативния дежурен център от и.ф. директора на НСлС, по чието указание е сформиран 4-членен дежурен екип от следователи за посещение на района на катастрофата. Екипът е обезпечен с мобилен център за разследване (снабден с криминалистично оборудване) и др.;

- Инцидент с взрив и пожар в склад за фойерверки в района на гара Елин Пелин, област София, при който загиват общо 4-ма човека. Сигналът е подаден в ОДЦ и.ф. директора на НСлС, по чието разпореждане е формиран екип от четирима следователи, двама криминалисти и двама шофьори за посещение на местопроизшествието. Екипът е обезпечен с мобилен център за разследване (снабден с криминалистично оборудване) и др. Работата по досъдебното производство продължава интензивно и в следващите дни.

Отдел „Оперативен дежурен център“ в НСлС осигурява технически контрол на сградите и територията на НСлС и осъществява постоянен мониторинг на системите за сигурност в НСлС.

Във връзка с определянето на Националната следствена служба за орган за изпълнение на задълженията на Република България по чл. 14 и чл. 15 от Директива (ЕС) 2019/713 на Европейския парламент и на Съвета от 17 април 2019 година за борба с измамите със и подправянето на непарични платежни средства и за замяна на Рамково решение 2001/413/ПВР на Съвета (Директива 2019/713 на Европейския парламент и на Съвета), на отдел „Оперативен дежурен център“ в НСлС е възложено да изпълнява функциите на *Национално оперативно звено за контакт* във връзка с обмен на информация по смисъла на чл. 14 от Директива 2019/713 на Европейския парламент и на Съвета, достъпно 24 часа в денонощието, седем дни в седмицата.

Отдел „Криминалистика“ в НСлС

Служителите от отдел „Криминалистика“ в НСлС подпомагат експертно и технически работата на следователите и прокурорите при разследването по досъдебни производства и изпълнението на молби за правна помощ, като: участват в провеждане на действия по разследването и оказват специализирана помощ при откриването, фиксирането и изземването на следи и веществени доказателства; обезпечават технически провеждането и документирането на действия по разследването; извършват криминалистичен анализ по досъдебни производства и съдействат при назначаване на експертизи; обезпечават технически провеждането и документирането на действия по разследването; изготвят експертизи за нуждите на наказателните производства; поддържат и обезпечават мобилните центрове за разследване, предоставени на НСлС и на следствените отдели в окръжните прокуратури и СГП; оказват методическа и техническа помощ на окръжните следствени отдели по конкретни разследвания, след съгласуване с директора на НСлС и заместник на главния прокурор по разследването (за служителите с работно място в НСлС), респ. с административния ръководител на съответната окръжна прокуратура и СГП (за служителите с работно място в следствения отдел), а в извънработно време – с дежурния служител от отдел ОДЦ, респ. дежурния следовател от съответния следствен отдел; при необходимост, извършват проверка в съответните информационни фондове във връзка с изготвяне на експертизи (експертни справки) по конкретни досъдебни производства или други действия по разследването, при спазване на определен от директора на Националната следствена служба и заместник на главния прокурор по разследването ред.

Със заповеди на главния прокурор на Република България мобилните центрове за разследване са разпределени за нуждите на Националната следствена служба и за нуждите на следните прокуратури: СГП; ОП София; ОП Бургас; ОП Варна; ОП Пловдив; ОП Велико Търново; ОП Русе; ОП Стара Загора; ОП Хасково; ОП Благоевград и ОП Враца.

Изготвяне на експертизи в отдел „Криминалистика“

Експертите от отдел „Криминалистика“ в НСлС извършват експертизи само във връзка с изпълнение на целите и функциите на отдела. Към момента се извършват следните видове експертизи: почеркови, документно-технически, видеотехнически с идентификационна цел, лицево-идентификационни, технически, компютърно-технически, технически на комуникационни устройства, дактилоскопни, трасологични, балистични, фоноскопни, икономически и физикохимични (тютюн).

Основен дял в количествено изражение са изготвените съдебно-почеркови, видеотехнически, технически, фоноскопни, технически експертизи на комуникационни устройства и компютърно-технически експертизи.

През 2024 г. служителите от отдел „Криминалистика“ в НСлС са извършили общо 1 388 експертизи. От тях експертите с работно място в НСлС са изготвили общо 499 експертизи. Експертите с работно място в околните следствени отдели в околните прокуратури с разпределен мобилен център за разследване през 2024 г. са изготвили общо 889 експертизи.

Броят на възложените и изготвени експертизи от отдела през годините е следният: през 2019 г. – 384; през 2020 г. – 886; през 2021 г. – 1 124; през 2022 г. – 1 176; през 2023 г. – 1 731 и през 2024 г. – 1 388.

Наблюдава се намаление спрямо 2023 г. и увеличение спрямо предходните години, като основната причина е намаленият брой реално работили експерти в отдела, поради ползване на продължителен отпуск за неработоспособност на четирима от служителите, както и една незаета (до 02.09.2024 г.) щатна бройка на длъжност „Програмист-криминалист“.

В края на отчетния период се наблюдава намаляване на броя на чакащите експертизи в сравнение с 2023 г. В края на 2024 г. възложените и неизготвени експертизи от служителите на отдел „Криминалистика“ в НСлС са 66, а в края на 2023 г. – 209. Основен дял от неизготвените експертизи към края на периода заемат компютърно-техническите експертизи и експертизи на комуникационни устройства – 34; видеотехническите и лицево-идентификационните са 28 и почеркови и документно-технически – 4.

През 2024 г. служителите от отдел „Криминалистика“ с работно място в НСлС са извършили общо 37 технически експертни справки и 70 справки на лица в автоматизираната информационна система „Национален регистър за българските лични документи“ на МВР.

Увеличаването на случаите с открити и иззети видео и цифрови доказателства, свързани с извършване на престъпленията, води до нарастване на броя на възложените видео-технически експертизи (цифрови записи от камери за видеонаблюдение, екшън камери, видеорегистратори и др.) и респективно компютърно-технически и технически експертизи на комуникационни устройства (на носители на компютърно информационни данни, изследване в интернет пространството, мобилни телефони, таблети, смарт часовници, навигационни системи и др).

Разпределение на изготвените експертизи от отдел „Криминалистика“ общо в НСлС за 2022, 2023 г. и 2024 г. (по видове)

Видове експертизи	2022 г	2023 г.	2024 г.
Съдебно-почеркови и документни експертизи	666	1 167	758
Видео-технически експертизи	238	311	346
Аудио-технически експертизи	92	115	126
Комуникационни експертизи	79	61	45
Компютърни експертизи	58	38	76
Балистични експертизи	15	15	13
Дактилоскопни експертизи	7	8	9

Икономически експертизи	8	6	4
Трасологични експертизи	13	8	11
Физикохимични експертизи	-	2	-
Общо:	1 176	1 731	1 388

**Разпределение на изготвените експертизи от отдел „Криминалистика“
с работно място НСлС за 2022, 2023 г. и 2024 г. (по видове)**

Видове експертизи	2022 г.	2023 г.	2024 г.
Съдебно-почеркови и документни експертизи	78	519	239
Видео-технически експертизи	115	110	99
Компютърни експертизи	58	38	76
Комуникационни експертизи	79	61	45
Аудио-технически експертизи	35	36	27
Балистични експертизи	9	11	6
Икономически експертизи	8	6	4
Дактилоскопни експертизи	2	5	2
Трасологични експертизи	2	5	1
Физикохимични експертизи	-	1	-
Общо:	386	792	499

**Разпределение на изготвените експертизи от отдел „Криминалистика“
с работно място в следствените отдели в съответните окръжни прокуратури
(с разпределени мобилни центрове за разследване) и СГП за 2022, 2023 г. и 2024 г.
(по видове)**

Видове експертизи	2022 г.	2023 г.	2024 г.
Съдебно-почеркови и документни експертизи	588	648	519
Видео-технически експертизи	123	201	247
Аудио-технически експертизи	57	79	99
Балистични експертизи	6	4	7
Дактилоскопни експертизи	5	3	7
Трасологични експертизи	11	3	10
Физикохимични експертизи	-	1	-
Общо:	790	939	889

Изготвени експертизи от служители на отдел „Криминалистика“ в НСлС с работно място в следствените отдели в съответните окръжни прокуратури (с разпределени мобилни центрове за разследване) и СГП през 2022 г., 2023 г. и 2024 г. (по отдели)

ОСЛО в ОП	2022 г.	2023 г.	2024 г.
ОСЛО в ОП София	107	177	138
СО в СГП	101	123	114
ОСЛО в ОП Бургас	114	116	173
ОСЛО в ОП Русе	90	92	50
ОСЛО в ОП Пловдив	97	82	123
ОСЛО в ОП Варна	54	76	61
ОСО в ОП Велико Търново	45	73	52
ОСЛО в ОП Благоевград	68	69	61
ОСЛО в ОП Стара Загора	61	58	18
ОСЛО в ОП Враца	-	41	40
ОСЛО в ОП Хасково	-	32	59
СО в СП	53	-	-
Общо:	790	939	889

Участие в действия по разследването на служители от отдел „Криминалистика“

Служителите от отдел „Криминалистика“ в НСлС освен изготвяне на експертизи, ежедневно подпомагат работата на следователите от Националната следствена служба, следователите от следствените отдели в окръжните прокуратури и Софийска градска прокуратура, при провеждане на действия по разследването. Служителите от отдела с работно място в НСлС са на разположение за посещаване на всички видове местопроизшествия от следователи от НСлС, съгласно утвърден график от директора на НСлС.

През 2024 г. служителите от отдел „Криминалистика“ (експерт-криминалисти и специалист-криминалисти) с работно място в НСлС, както и тези с работно място в следствения отдел в съответната окръжна прокуратура и СГП, с разпределен мобилен център за разследване, са участвали в извършване на общо 781 действия по разследването – огледи на местопроизшествия, огледи на веществени доказателства, претърсване и изземване, разпознаване лица, следствени експерименти и др.

Служителите от отдела с работно място в НСлС са участвали в 93 действия по разследването (от които 80 на НСлС, 4 на СО в СГП и 9 на други следствени отдели в окръжни прокуратури), за сравнение през 2023 г. са участвали в 95 действия по разследването (от които 68 на НСлС, 13 на СО в СГП и 14 на други следствени отдели в окръжни прокуратури), а тези с работно място в следствените отдели в съответните окръжни прокуратури през 2024 г. са участвали в 688 действия по разследването, за сравнение през 2023 г. са участвали в 592 действия по разследването.

Дигиталните технологии и интернет пространството се превръщат в инструмент и място за извършване на престъпления и измами, свързани с пране на пари, детска порнография, трафик на хора, кражба на самоличност, корпоративна банкова тайна и др., за които е необходим ресурс от експерти и софтуер в тази област за подпомагане работата на магистратите при тяхното разследване.

Участие на служители от отдел „Криминалистика“ в НСлС в действия по разследването и други дейности през 2024 г. (по видове)

Извършени действия по разследването	Брой
Оглед на местопроизшествие	156
Оглед на веществени доказателства	242
Претърсване и изземване	173
Участие в аутопсии, ексхумации	8
Изземване на сравнителни образци	53
Следствен експеримент	17
Освидетелстване на лица	12
Разпознаване на лица	118
Албуми от извършени действия по разследването	369
Албуми за разпознаване на лица	315
Други	24
Общо:	1 487

Участие на служители от отдел „Криминалистика“ с работно място в НСлС в действия по разследването и други дейности през 2024 г. (по видове)

Извършени действия по разследването	Брой
Оглед на местопроизшествие	30
Оглед на веществени доказателства	13
Претърсване и изземване	46
Изземване на сравнителни образци	2
Албуми от извършени действия по разследването	30

Албуми за разпознаване на лица	70
Разпознаване на лица	2
Общо:	193

Участие в действия по разследването и други дейности на служители от отдел "Криминалистика" в НСлС с работно място в следствените отдели в съответните окръжни прокуратури (с разпределени мобилни центрове за разследване) и СГП през 2024 г. (по видове)

Извършени действия по разследването	СГП	София	Варна	Бургас	Пловдив	Русе	Хасково	В. Търново	Ст. Загора	Враца	Благоевград
Оглед на местопроизшествие	14	36	8	9	16	6	15	10	4	4	4
Оглед на веществени доказателства	26	37	14	5	27	9	54	42	2	1	12
Претърсване и изземване	50	17	18	3	13	10	-	4	-	6	6
Участие в аутопсии, ексхумации	3	1	-	1	1	-	-	1	1	-	-
Изземване на сравнителни образци	12	9	10	2	5	2	6	1	1	1	2
Следствен експеримент	2	3	-	1	5	-	-	5	-	1	-
Освидетелстване на лица	7	1	-	-	2	-	-	-	-	-	2
Разпознаване на лица	8	2	-	72	9	-	-	11	4	10	-
Албуми от извършени действия по разследването	115	1	40	-	65	37	69	-	12	-	-
Албуми за разпознаване на лица	70	107	46	-	9	10	1	-	2	-	-
Други	-	8	-	-	12	-	-	-	-	-	4

Участие в проведени действия по разследването и други дейности на служители от отдел "Криминалистика" в НСлС с работно място в следствените отдели в съответните окръжни прокуратури и СГП през 2024 г. (по отдели)

СЛЕДСТВЕН ОТДЕЛ	ДЕЙСТВИЯ ПО РАЗСЛЕДВАНЕТО И ДРУГИ ДЕЙНОСТИ
СО В СГП	307
ОСЛО в ОП София	222
ОСЛО в ОП Пловдив	164
ОСЛО в ОП Хасково	145
ОСЛО в ОП Варна	136
ОСЛО в ОП Бургас	93
ОСЛО в ОП Велико Търново	74
ОСЛО в ОП Русе	74
ОСЛО в ОП Благоевград	30
ОСЛО в ОП Стара Загора	26
ОСЛО в ОП Враца	23
Общо:	1 294

Техническа обезпеченост на отдел „Криминалистика“ и мобилните центрове за разследване

Основна цел на служителите от отдел „Криминалистика“ в НСлС за пълно, всестранно и обективно изследване е да прилагат в действията по разследването нови и

утвърдени научно-технически средства, методи и софтуери при откриване, изземване и анализ на следи и веществени доказателства.

Служителите от отдел „Криминалистика“ с работно място в НСлС и с работно място в следствените отдели в съответните окръжни прокуратури са обезпечени технически за посещаване на огледи на местопроизшествия със специализирано криминалистическо оборудване, лични предпазни средства и техника за откриване, фиксиране и изземване на биологични следи за ДНК анализ, дактилоскопни и трасологични следи, определяне траектория на изстрел, маркировка, преносими компютри и принтери, автономно електрическо захранване, осветление и др.

Обучения на служителите от отдел „Криминалистика“

Поддържането и повишаването на професионалната квалификация на служителите от отдела е ключов фактор за подобряване на професионалните им умения и тяхното ефективно прилагане при участието им в действията по разследването. През 2024 г. служители от отдела са преминали успешно курсове за повишаване на професионалната квалификация, по следните теми: „Снемане на звукова информация“; „Видеонализ и лицева идентификация“; „Почеркови експертизи“; „Техническо изследване на документи“; „Техническо изследване на информационни комуникационни устройства“.

Регулярно през годината със служителите от отдел „Криминалистика“ са провеждани практически занимания и разиграват симулации за оглед на местопроизшествие с наличното оборудване в мобилните центрове за разследване. Служители от отдела са участвали в специализирани обучения за реакция при откриване на безстопанствени източници на йонизиращи лъчения по инициатива на програма „Втора линия на защита“.

Веществени доказателства по досъдебни производства и молби за правна помощ, разследвани от следователи в НСлС

Със заповед на директора на НСлС са утвърдени Правила за приемането, съхраняването, предаването и унищожаването на веществени доказателства в Националната следствена служба.

Определено е длъжностно лице от отдел „Криминалистика“ в НСлС, което отговаря за приемането и съхраняването на веществените доказателства в НСлС. Длъжностното лице води и съхранява Книга за веществените доказателства. В отделни класьори, като приложение към книгата, се съхраняват копия от протоколите за действия по разследването и всички документи, с които се разпорежда движението на веществените доказателства (приемане, съхраняване, предаване и унищожаване). Протоколите са подредени по номер на веществените доказателства.

През 2024 г. са извършени проверки на веществените доказателства от комисии, определени от директора на Националната следствена служба и заместник на главния прокурор по разследването. Целта на проверките е да установи фактическата наличност на всички веществени доказателства, наличие на веществени доказателства, по отношение на които липсва разпореждане на прокурора или разпореждането не е изпълнено и др. За извършените проверки са изготвени протоколи, които са представени на директора на НСлС.

Проблеми във връзка с веществените доказателства:

1. Наличие на веществени доказателства по наказателни производства, материалите по които са унищожени, поради изтичане на сроковете за съхранението им по смисъла на Закона за Националния архивен фонд, вследствие на което от съответната прокуратура или съд не могат да предоставят копие на акт с произнасяне по веществените доказателства, респ. прокурорът или съдията не може да се произнесе със съответен акт.

2. Наличие на веществени доказателства, за които е разпорежено връщането на собственика, но собственикът е в чужбина или е защитен свидетел с неизвестно местонахождение и не може да бъде открит.

3. Наличие на веществени доказателства, за които е разпорежено връщането на собственика, но собственикът е депозирал писмен отказ да получи веществените доказателства.

4. Наличие на вещи/предмети, които не са част от доказателствения материал по конкретно досъдебно производство.

5. Наличие на вещи/предмети, за които няма информация за номер на досъдебно производство и/или следовател.

Единна информационна система за противодействие на престъпността

В изпълнение на чл. 7 от Наредбата за Единната информационна система за противодействие на престъпността (ЕИСПП), прокуратурата чрез Националната следствена служба изгражда, поддържа и развива ядрото на ЕИСПП.

Организацията на заседанията на Междуведомствения съвет за методическо ръководство на ЕИСПП и съхраняването на документацията за дейността му се извършват от Националната следствена служба.

В изпълнение на задълженията по чл. 378, ал. 5 и чл. 379, ал. 3 от Закона за съдебната власт, централните компоненти на ведомствените автоматизирани информационни системи (ВАИС) на съдебната и изпълнителната власт, които обработват информация за събития и обекти и в цялост осъществяват единно информационно осигуряване на дейността по противодействие на престъпността, са свързани с ядрото на ЕИСПП, и осигуряват информация за: досъдебните производства в Министерството на отбраната, чрез „Военно-полицейски регистър“; досъдебните производства, разследвани от следователи, чрез „Централизираната информационна система на следствените служби“ (ЦИССС); досъдебните производства и производствата по изпълнение на наказанията, в обхвата на дейността на прокуратурата, чрез „Унифицираната информационна система на ПРБ“; съдебните производства по наказателни производства, чрез деловодните системи на съдилищата („САС“, „АСУД“, „Декстро Груп“) и ЕИСС;

✓ изпълнението на наказанията и задържаните лица, чрез информационна система „Изпълнение на наказанията“; досъдебните производства в Агенция „Митници“, чрез изнесени работни места към ЦИССС, съгласно подписано споразумение между НСлС и Агенция „Митници; досъдебните производства в Министерството на вътрешните работи, чрез изнесени работни места към ЦИССС, съгласно подписано споразумение между ПРБ и МВР; досъдебните производства, разследвани от Европейската прокуратура, чрез „Централизираната информационна система на следствените служби“.

През 2024 г. е проведено едно заседание на Междуведомствения съвет за методическо ръководство на ЕИСПП.

Осигурена е безпроблемна работа на техническа, системна и програмна инфраструктура на ядрото на ЕИСПП и комуникационната схема, чрез участие в инсталации, конфигурации, поддържане на системен и приложен софтуер, сървъри на комуникационни пакети, подобряване сигурността и защитата на данни на системната, техническа и програмна инфраструктура на ЕИСПП, оказване на технологична и системна помощ при взаимодействието на ВАИС с ядрото на ЕИСПП, анализ на възникнали проблеми и тяхното отстраняване.

Осигурена е безпроблемна работа на потребители с достъп до ядрото на ЕИСПП¹².

Осигурена е безпроблемна работа на потребители с достъп до ЦИССС¹³, чрез развитие и поддържане на системната и техническа инфраструктура и комуникационна схема на ЦИССС и оказване на технологична, системна и техническа помощ.

¹² Служители на Държавна агенция „Национална сигурност“, Националния статистически институт, служители на дирекциите в МВР – Главна дирекция „Национална полиция“, дирекция „Координация и информационно-аналитична дейност“, дирекция „Международно оперативно сътрудничество“ и дирекция „Миграция“, съдебни служители от прокуратурите и съдилищата, служители от Главна дирекция „Охрана“ и Главна дирекция „Изпълнение на наказанията“ (арести, затвори и пробационни служби) към Министерството на правосъдието, дирекция „Съвет по законодателство“ към Министерството на правосъдието – за справки, заявени от изследователски екипи, служба „Военна полиция“ на Министерството на отбраната, Националната комисия за борба с трафика на хора, както и на експерти от Комисията за противодействие на корупцията и Комисията за отнемане на незаконно придобито имущество.

¹³ Разследващи полицаи и служители на МВР, митническите инспектори с разследващи функции от Агенция „Митници“, съдебни служители от следствените отдели в окръжните прокуратури и НСлС и съдебни служители от Европейската прокуратура,

В изпълнение на сключеното Споразумение за обмен на информация между ПРБ и МВР за използване на ЦИССС в МВР, както и споразумението между Агенция „Митници“ и НСлС, през 2024 продължиха следните дейности: поддържане, актуализиране и администриране на учебен сървър на системата ЦИССС, включен в мрежата на прокуратурата; създаване на организационни мерки за провеждане на обучения в окръжните прокуратури на служители на ПРБ, Агенция „Митници“ и МВР, при заявка от тяхна страна; администриране на достъпите на съдебни служители, митнически инспектори, служители от всички структури на окръжните прокуратури, Агенция „Митници“ и МВР в ЦИССС и ядрото на ЕИСПП.

Оказано е съдействие на експерти от „Информационно обслужване“ АД, разработчици на Единна информационна система на съдилищата (ЕИСС) по проект на Висшия съдебен съвет, във връзка с интегрирането на системата към ядрото на ЕИСПП, поддържането и изчистването на несъответствия.

Администрирани и поддържани са сторидж и сървъри, както и комуникационно оборудване и свързаните с тях функционалности във втори архивен център, който е включен в инфраструктурата на ядрото на ЕИСПП и ЦИССС.

Обработени са цифровите сертификати, необходими при извършване на уеб услуги към ядрото на ЕИСПП през входно-изходна точка във ВСС, при стриктното спазване на технологията. Потребителите в справочен режим към ядрото на ЕИСПП при достъпа към системата, използват КЕП, издадени от доставчици на удостоверителни услуги в Република България. Оказвана е технологична, системна и техническа помощ при издаване на нови на цифрови сертификати и използването на КЕП на потребители от ведомствата, както и ведомствени системи, с право на достъп до справочната дейност на ЕИСПП и извличането на структурирани данни от ядрото на ЕИСПП от страна на ПРБ, съдилищата, КПК, КОНПИ, НСИ, НКБТХ и ГД „Изпълнение на наказанията“.

Поддържана, актуализирана и администрирана е тестовата инфраструктура на ядрото на ЕИСПП, централната комуникационна компонента между ядрото и тестови ведомствени автоматизирани информационни системи и тестова инфраструктура на ЦИССС, което значително подпомага фиксиране на грешки и тестване на отстраняването им преди въвеждане в експлоатационна инфраструктура. С изградената тестова инфраструктура се провеждат пилотни интегрирания на нови и надграждани информационни системи, преди включването им в реална експлоатация към ядрото на ЕИСПП.

В процес на изпълнение е договор № 13 от 19.03.2024 г. за „Интегриране на информацията между Централната автоматизирана информационна система „Съдебен статус“ в Министерство на правосъдието, Единната информационна система за противодействие на престъпността и Централизираната информационна система на следствените служби със срок на изпълнение 12 месеца. Чрез изпълнението на дейностите по договора ще се постигне доразвитие/надграждане на ядрото на ЕИСПП и ЦИССС.

В отчетния период експерти от отдел ЕИСПП и търговското дружество, изпълняващо договори за извънгаранционна поддръжка, са участвали в подобряване и надграждане на софтуерите на ядрото на ЕИСПП/ЦИССС при изпълнение на 26 (двадесет и шест) приемо-предавателни протокола по договор № 91 от 26.10.2023 г.

Приложени са промени (фиксове, ъпдейти, конфигурации и нови версии на приложния софтуер) върху експлоатационната среда на ядрото на ЕИСПП в подсистема „Регистрация“ – 10, в подсистема „Справки“ – 18.

Приложени са промени (фиксове, ъпдейти, конфигурации и нови версии на приложния софтуер) върху тестовите среди на: тестова среда на ядрото на ЕИСПП в подсистеми „Регистрация“ и „Справки“ – 27; тестова среда на централната компонента на ЦИССС в подсистема „Регистрация“ – 12 и в подсистема „Справки“ – 15.

Обработени са всички заявки за създаване и актуализиране на 99 потребителски достъпа и 204 автоматизирани работни места (АРМ) за работа с ядрото на ЕИСПП от страна на ВАИС, а за потребители с право на достъп, съгласно чл. 384 от ЗСВ, са 6 628 и 482 АРМ за работа с ЦИССС. Във връзка с ежегодното удължаване правата на достъпи на

потребители и АРМ са актуализирани за ЕИСПП 409 потребителски достъпа и 130 АРМ конфигурации, а за ЦИССС – 2 620 потребителски достъпа и 201 АРМ конфигурации.

Успешно е приключена и актуализацията на информацията за актьорите на ЕИСПП и ЦИССС, регистрирана при първоначално предоставяне на достъп до съответната система.

Служители от отдела са взели участие в обучения и семинари присъствено или дистанционно чрез видеоконферентна връзка (платформите Zoom, Webex и MS Teams) при изпълнението на сключените договори по проект „Трансформация на съществуващата в ПРБ информационна и комуникационна инфраструктура в нов тип – отказоустойчива, резервирана, производителна и защитена“ по НПВУ. По договор към същия проект успешно се е преминало към актуална комуникационна схема на основата на SDWAN CISCO технология.

В изпълнение на приетия от МвС за методическо ръководство на ЕИСПП „Ред за изчистване на грешки при подаване на данни от ВАИС към ядрото на ЕИСПП“ са обработени 203 заявки за корекции. Анализи и отстраняване на потребителски грешки от регистрация.

Автоматично са актуализирани данни за 88 521 физически лица, посредством връзката на ядрото на ЕИСПП с Национална база данни „Население“.

През 2024 г. експерти от отдела са изпълнявали и други дейности, както следва: изготвяне на ежемесечни справки за регистрираните събития от информационните системи на съдилищата в ядрото на ЕИСПП; изготвяне на специфични справки и анализи по искане на НСлС, Министерство на правосъдието, МВР, ВКП, следствени отдели в окръжните прокуратури и други институции; проведени са два регулярни семинара на тема „Анализ на проблеми при интегриране на информацията между ЦИССС и ядрото на ЕИСПП“ с участници от прокуратурата; проведено е съвместно обучение с Центъра за помощ за подобряване работата на системата УИС и ядро на ЕИСПП; проведени са регионални семинари, инициирани от ОП Русе и ОП Велико Търново на тема „Анализ на проблемите при интегриране на информацията между УИС, ЦИССС, ЕИСС, ГДИН и ядро на ЕИСПП. Отстраняване на върнати грешки в УИС от ядрото на ЕИСПП“; оказване на методологична помощ на оператори от ЕИСС и ЦИССС във връзка с утвърдената от МвС технология за въвеждане на събития свързани с ЕЗА и регистриране на събития по ЕЗА от служители на ЕИСПП; чрез приложение „Управление на резервирани пакети“ повторно са изпратени 1 120 пакета, от които 186 са редактирани, поради грешно въведени данни и общо системни грешки.

По стандартите на ЕИСПП през 2024 г. са регистрирани общо 1 587 022 събития по наказателния процес.

Унифицирана информационна система на ПРБ

По предложение на директора на Националната следствена служба и заместник на главния прокурор по разследването, считано от 04.01.2022 г., в Националната следствена служба е внедрена УИС на ПРБ за осъществяване на деловодната дейност и документооборота в НСлС. От тази дата в Националната следствена служба е преустановено въвеждането на данни в автоматизираната информационна система „Документооборот“. Съгласно заповед на директора на НСлС, следователите от НСлС попълват в УИС всички актове и действия (по бройми/количествени показатели) по разследването от тях досъдебни производства, молби да правна помощ и европейски заповеди за разследване, съгласно Правилата за измерване на натовареността на прокуратурите и на индивидуалната натовареност на всеки прокурор и следовател, приети с решение на ПК на ВСС по Протокол № 47/20.12.2023 г.

Централизирана информационна система на следствените служби (ЦИСС)

През 2004 г. в Националната следствена служба и окръжните следствени отдели в окръжните прокуратури е въведена в експлоатация централизирана информационна система „Централизирана информационна система на следствените служби“. В ЦИССС се събира,

обработка, систематизира, анализира и предоставя по предназначение информация за досъдебни производства и молби за международна правна помощ, разследвани от следователи от НСлС и следствените отдели в окръжните прокуратури в страната.

С ЦИССС работят служители от отдел 05 „Аналитично-методически“ в НСлС – за въвеждане на технологични документи по досъдебни производства и молби за правна помощ, разследвани в НСлС, както и за изготвяне на статистически справки за НСлС и следствените отдели в прокуратурите в страната. Със системата работят и служители от служба „Документно обслужване“ – за изготвяне на удостоверителни документи по смисъла на чл. 45, ал. 1 от ПАПРБ, както и съдебни служители от следствените отдели в окръжните прокуратури в страната.

В НСлС се съхраняват литерни дела за досъдебните производства, разследвани от следователите в НСлС. В ЦИССС освен информация, въведена според стандартите на ЕИСПП, се съдържа и информация от приобщения информационен масив „Лица по ПП“, т.н. „Стар масив“, съдържащ данни за лица и досъдебни производства от цялата страна, въведени до 2006 г.

След внедряването на УИС на ПРБ в Националната следствена служба продължава въвеждането на данни в Централизираната информационна система на следствените служби (ЦИССС) по досъдебни производства, разследвани в НСлС, молби за правна помощ и европейски заповеди за разследване, изпълнявани в НСлС. Реализирането на обмен на информация с ядрото на Единната информационна система за противодействие на престъпността (ЕИСПП) продължава да се осъществява чрез ЦИССС, като идентичните събития, регистрирани в УИС на ПРБ, не се изпращат към ядрото на ЕИСПП.

РАЗДЕЛ IV

КОНСТАТАЦИИ И ИЗВОДИ ОТ АНАЛИЗА НА ЦИФРОВИТЕ ДАННИ ЗА РАБОТАТА НА СЛЕДОВАТЕЛИТЕ В НСлС

Анализът на цифровите показатели показва устойчивата тенденция за намаляване броя на разследваните досъдебни производства в НСлС, като през 2024 г. са 395 ДП, в сравнение с предходните 2023 г. – 455 ДП и 2022 г. – 421 ДП.

През отчетния период се запазва установената практика по-големият брой от възложените на НСлС досъдебни производства да са на основание чл. 194, ал. 2, изр. 2 НПК (по разпореждане на главния прокурор или на оправомощен от него заместник), за разлика от тези, които са разследвани на основание чл. 194, ал. 2, изр. 1 НПК (от пряката функционална компетентност на НСлС). Изложеното обосновава извода, че за да се увеличи натовареността на следователите от НСлС е необходимо възлагането на по-голям брой досъдебни производства по реда на чл. 194, ал. 2, изр. 2 НПК, което се извършва по предложение на съответния административен ръководител на окръжна прокуратура. Проблемът може да бъде решен и със законодателни изменения в НПК, разширяващи функционалната компетентност на следователите от НСлС.

Статистическите данни през отчетния период показват увеличение на приключените досъдебни производства – 157 ДП през 2024 г. в сравнение с 142 ДП за 2023 г. и 115 ДП за 2022 г.

През 2024 г. следователите в НСлС са разследвали досъдебни производства с изключителна фактическа и правна сложност, със значим обществен интерес. Необходимо е да се отбележи, че провеждането на някои от действията по разследване /огледът на местопроезшествие по ДП № 29/2024 г./ представляват професионално предизвикателство за следователската професия, което може да се осъществи само при отлична екипна работа на следователи и експерти и с взаимодействието на органите на МВР и други институции.

В преобладаващата си част възложените за разследване досъдебни производства изискват провеждането на голям брой действия по разследването и специфични знания както в областта на наказателното право и европейското законодателство, така и в областта на най-съвременните „ИТ“ технологии.

Следователите от НСлС са разследващи органи по българското национално право за провеждане на разследванията, осъществени по реда на чл. 28, § 1 и § 2 от Регламент 2017/1939 на Съвета за установяване на засилено сътрудничество за създаване на Европейска прокуратура. През изминалата година на НСлС са възложени 13 досъдебни производства. Разследванията от компетентността на Европейската прокуратура се характеризират със значителен обем, сложност и специфика на материята.

През отчетната 2024 г. се наблюдава и увеличаване на броя на възложените на НСлС от европейски делегирани прокурори действия по чл. 31 от Регламент (ЕС) 2017/1939 на Съвета, като в реализацията на голяма част от тях присъстват европейски делегирани прокурори от изпращащата държава, полицейски служители, представители на митническа и данъчна администрация на съответните държави, разследващи престъплението.

Следователите от НСлС разполагат с капацитет за провеждане на изключително интензивни и ритмични действия по разследването. Налице е добра комуникация между следователите в отделите и ресорните заместник-директори, което спомага за ефективната работа на създадените екипи по делата.

Изключването за продължителни периоди на определен брой следователи от случайно разпределение на ДП и ММПП, (поради участие в конкурсни комисии по обявени от ВСС конкурси; избрани членове на КАК при Прокурорската колегия на ВСС; командировани постоянни преподаватели в НИП и командирован национален член в Евроюст от Република България) е предпоставка за редуциране броя на реално работилите през отчетния период.

Отчита се активност и ритмичност при провежданите разследвания от всички следователи в специализираните отдели на НСлС и се полагат необходимите усилия за срочното им приключване.

С оглед постигане на максимална ефективност и срочност при разследването на сложни от фактическа и правна страна досъдебни производства, както и такива със значителен обем, са сформирани съвместни разследващи екипи с участието на следователи от различни отдели в НСлС.

Всички провеждани разследвания в НСлС се отличават с фактическа и правна сложност, изискващи задълбочена и аналитична работа за успешното им приключване.

От анализа на дейността на следователите се очертават няколко причини, които оказват влияние върху срочността на приключване на досъдебните производства:

- спецификата на самия предмет на възложените разследвания;
- продължителен времеви период, който е изминал от образуването на досъдебното производство до превъзлагането му за разследване в НСлС;
- в някои случаи слаб интензитет на действията по разследването, проведени от предходния разследващ орган;
- големият обем на доказателствения материал, който се събира и анализира;
- сложността, спецификата и комплексният характер на назначаваните експертизи, изискващи ангажирането на значителен експертен и софтуерен ресурс.

Приключването в разумни срокове на повечето досъдебни производства е обусловено от получаване на заключенията по назначените експертизи, които обективно не могат да бъдат изготвени в рамките на първоначално определените срокове и се налага многократното им удължаване. Като причини могат да бъдат посочени:

- ангажираността на вещите лица с определена квалификация;
- липсата на достатъчно експерти в конкретна област;
- увеличаване на престъпленията в областта на транспорта;
- недостиг на автотехнически експерти, както и такива в областта на въздушния и железопътния транспорт.

При експертите в областта на съдебната медицина положението е аналогично. Нараства и необходимостта от експерти във финансово-икономическата област.

Част от провежданите в НСлС разследвания са за престъпления, извършени в чужбина. Разследването във всички тези производства е обвързано с информация,

събирана със съдействието на български и чужди компетентни служби (МВР, ДМОС, Интерпол и др.), като в повечето случаи се налага и изготвяне на предложение за изпращане на молби за правна помощ и Европейски заповеди за разследване до чужди държави. В тази връзка следва да бъде отчетено доброто взаимодействие на НСлС с посочените институции. В значителна част от тези случаи, приключването на разследването е обусловено именно от получаването на отговор на изпратените молби за правна помощ и Европейски заповеди за разследване.

Националната следствена служба е определена като точка за контакт за защита и подпомагане на жертвите на тероризма съгласно новата Стратегия на ЕС за правата на пострадалите.

Националната следствена служба се утвърди като активно работеща институция, водеща структура и стратегически партньор във взаимодействието с други институции и служби в страната, а също така и в областта на международното сътрудничество.

През отчетния период се наблюдава ръст на организираниите обучителни програми за повишаване на квалификацията на следователите, характеризиращи се с разнообразен предмет и насоченост.

ПРЕДЛОЖЕНИЯ ЗА ЗАКОНОДАТЕЛНИ ПРОМЕНИ

✓ Законодателни изменения в разпоредбите на Закона за съдебната власт, целящи да ускорят провеждането на конкурсите, както и премахването на срока за командироване на следователи. Тук е необходимо да се отбележи, че в НСлС от 59 щатни бройки за следователи, незаетите са 20 щатни бройки, от които на 17 има командировани следователи. Фиксираният в ЗСВ срок за командироване от 6 месеца в рамките на една година е крайно недостатъчен за приключването на разследване с особена фактическа и правна сложност, каквито са делата на производство в НСлС;

✓ Чл. 159а НПК – да се предвиди възможността за разкриване на данни и за други престъпления, които не са тежки умишлени. При разследвания за тежки и сложни от фактическа страна транспортни престъпления, както и в случаи на причиняване на смърт по непредпазливост, възниква необходимостта от получаване на данни от предприятия, предоставящи обществени електронни съобщителни мрежи и/или услуги;

✓ Изменения в разпоредбата на чл. 112 НПК, която да регламентира отнемането в полза на държавата на моторни превозни средства в случаите на деклариран отказ на правоимащото лице от получаване на вещественото доказателство, както и в хипотезата, когато материалите по наказателното производство са унищожени, поради изтичане на срока за съхранението му и липсва информация дали е налице произнасяне на съда, респективно на прокурора относно вещественото доказателство;

✓ Чл. 194 НПК – разширяване на функционалната компетентност на следователите, респективно на следователите от НСлС.

ПРИОРИТЕТИ В ДЕЙНОСТТА НА НСлС ПРЕЗ 2024 г.

Професионално предизвикателство, пред което са поставени следователите в НСлС и следствените отдели в окръжните прокуратури, е отстояването на върховенството на закона и зачитането на основните права, което изисква почтеност, отговорност и всеотдайност от всеки един. Върховенството на закона е интегрирано в дейността по разследване. Поставената цел от Европейската комисия за създаване на общеевропейска култура на спазване на върховенството на закона даде възможност този приоритет да се реализира в международен контекст чрез формите на трансграничното сътрудничество при изпълнение на МПП, ЕЗР, проведени разследвания от компетентността на Европейската прокуратура /Регламент (ЕС)2017/1939 на Съвета/.

Продължава тенденцията за актуализиране и разширяване на компетентността в резултат на идентифициране на нуждата от специализирани експертни знания за придобиване на базови познания за класифициране на специфичните области от науката, техниката и

технологиите, и съответните специалности и професии, свързани пряко с предмета на досъдебните производства. С оглед съвременните реалности през отчетния период е акцентирано върху повишаване на професионалния капацитет на следователите от НСлС в областта на разследванията за изпиране на пари, финансиране на тероризъм, измамите с криптовалута.

В условията на стремглаво развитие на информационните технологии се увеличават рисковете в областта на киберпрестъпността. Това обуславя и нарастващата необходимост съдебната система да бъде подготвена да се справи с предизвикателствата, свързани с киберсигурността, измамите с криптовалута, блокчейн технологиите, събирането и съхранението на електронни доказателства. Следователите от отдел 06 „Киберпрестъпления“ в НСлС са участвали в общо 11 обучения в страната и чужбина.

С оглед констатираните положителни резултати през отчетната година, като основен приоритет следва да се посочи запазване на добрите практики и надграждане на постигнатите резултати.

Създаване на необходимите условия за максимално използване професионалния капацитет на следователите.

Повишаване ефективността на разследването, което при досъдебни производства с особена фактическа и правна сложност да се осъществява чрез оптимално прилагане на екипния принцип на работа.

Активни действия за преодоляване на субективните фактори, водещи до забавяне на разследванията, чрез повишаване, поддържане и развиване на мотивация за работа.

Инициативност и активност за постигане на поставените цели и задачи в работата.

Добра комуникация и провеждане на периодични работни срещи с прокурори по конкретни досъдебни производства и насърчаване екипната работа.

Недопускане на вътрешна предубеденост и външна повлияност на органите на досъдебното производство.

Повишаване на професионалната квалификация на следователите чрез подходящи организационни формати и тематични обучения.

Поддържане на създадената добра организация за планиране и ефективно провеждане на действия по разследването на територията на цялата страна.

Запазване и утвърждаване ролята на Националната следствена служба като водеща структура и стратегически партньор във взаимодействието с други институции и служби в областта на международното сътрудничество.

Обучението на съдебната администрация играе ключова роля за изграждането на прозрачна, ефективна и достъпна съдебна система. В контекста на динамично променящата се нормативна уредба, внедряването на съвременни технологии и изискванията за висока професионална компетентност, постоянното повишаване на квалификацията на съдебните служители е от съществено значение.

Организирането на въвеждащо обучение за новопостъпилите съдебни служители от специализираната администрация на органите на съдебната власт ще осигури изграждането на устойчива основа за професионално развитие с акцент ефективното интегриране на теоретични знания с практически умения, необходими за изпълнение на различните функции на съдебната администрация.